

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

Şəkidə nəvə
nənəsini qətlə
yetirdi -
təfərrüat

yazısı səh.13-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 13 noyabr 2017-ci il Bazar ertəsi № 235 (6849) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

İraqda saxlanılan 200 azərbaycanlı qadın müəmması

İŞİD-çi arvadlarını Azərbaycanda gözləyən tale ilə bağlı ekspertlərdən fərqli rəylər...

yazısı səh.6-da

Andrey Qromikonun 28 il öncə faş etdiyi erməni iddiası yeni qiyafədə

yazısı səh.11-də

Rusiya-Türkiyə pomidor anlaşması azərbaycanlı fermerləri "vurdu"

yazısı səh.14-də

Cahangir Hacıyevin batırdığı Beynəlxalq Bankı dövlət xilas etdi

yazısı səh.6-da

Gəncənin icra başçısının "sağ əli"nin əməlləri barədə yeni faktlar

yazısı səh.4-də

Türkiyədən Qarabağa gedən 4 xainin hələ də cəzalanmaması pis ənənə yarada bilər - xəbərdarlıq

yazısı səh.9-da

Dubaydakı uşaq oğurluğu ilə bağlı qərar verildi: azərbaycanlı uşaq anasına qaytarılır

yazısı səh.13-də

Putinin seçki tərəddüdü - Kreml başçısını namizədliliyini elan etməkdən çəkindirən səbəb

yazısı səh.12-də

Qəbirüstülərlə bağlı Naxçıvan təcrübəsi təqdir olunur, ancaq...

yazısı səh.13-də

Ağır xəstə olan məşhur sənətçilərimizdən xəbər var

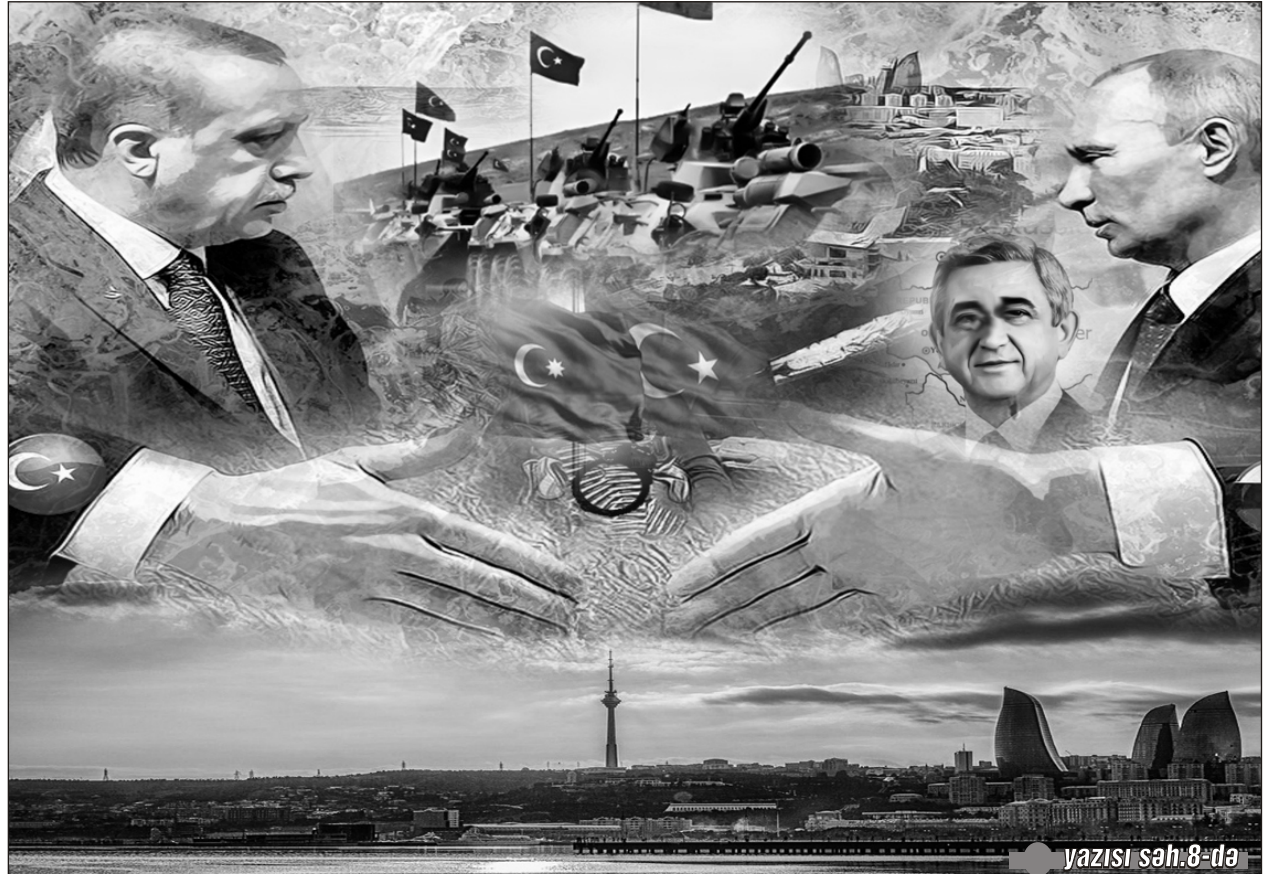
yazısı səh.14-də

Bakı-Ankara-Moskva formatına doğru mühüm addım

TÜRKİYƏ "QARABAĞ OYUNU"NA

QOŞULUR - kritik gözlənti

Bu gün cəmi ayyarımılıq fasilədən sonra Ərdoğan yenidən Putinlə bir araya gələcək; ekspertlərdən Soçi görüşü ilə bağlı nikbin təxminlər: "Türkiyə lideri Kreml başçısını yola gətirməyə çalışacaq..."

yazısı səh.8-də

"AST Telman" a şok ittiham: "silah baronu" və Abbas Abbasov...

Azərbaycan kökənli milyarder iş adamı qatilmi? Əgər ittiham təsdiqlənərsə, Telman İsmayılovu heç bir ölkə müdafiə edə bilməyəcək; beynəlxalq axtarışa verilən iş adamı harada gizlənir?.. yazısı səh.5-də

Yaşar Aydəmirov

Şəhid anasının əlini öpən generaldan ilginç açıqlamalar

yazısı səh.7-də

Aida Qəmbər: "Soyuq müharibədən sonra bir Koreya birləşə bilmədi, bir də Azərbaycan"

yazısı səh.10-da

Eldar Mahmudov üçün həyəcanlı həftə: qandallanacağı gözlənilir

yazısı səh.3-də

13 noyabr 2017

Qarabağ" - "Çelsi" oyununa 50 min bilet satılıb

Futbol üzrə UEFA Çempionlar Liqasının qrup mərhələsinin "C" qrupunda yer alan Azərbaycan çempionu "Qarabağ" ilə İngiltərənin "Çelsi" klubu arasında Bakıda keçiriləcək oyuna bilet satışı davam edir. Ağdam klubunun "Facebook" səhifəsində bildirildiyinə görə, artıq qarşılaşmaya 50 mindən çox bilet satılıb.

"Qarabağ"-Çelsi" oyunu noyabrın 22-də Bakı Olimpiya Stadionunda keçiriləcək.

Azarkeşlər biletləri Heydər Əliyev Sarayının kassasından, "ASAN xidmət" mərkəzlərindən, "28 Mall", "Gənclik Mall", "Park Bulvar" ticarət mərkəzlərindəki Qarabağ Futbol Klubunun fan-şopundan, "Azərbaycan", "Nizami" kinoteatrlarının yaxınlığından və Üzeyir Hacıbəyli küçəsi 69x ünvanındakı satış məntəqələrindən ala bilərlər. Eyni zamanda, biletləri "iTicket.az" saytıdan onlayn əldə etmək də mümkündür. Biletləri əldə edərkən şəxsiyyət vəsiqəsi təqdim olunmalıdır.

Amerika KİV-nin Gülənlə bağlı xəbərləri təkzib edildi

Türkiyənin Vaşinqtondakı səfirliyi terrorçu Fətulah Gülənin ABŞ-dan oğurluğu və Türkiyəyə göndərilməsi cəhdi haqqında iddiaları təkzib edib. Türkiyənin bu ölkədəki diplomatik missiyasının bəyanatında vurğulanır ki, Ankara 2016-cı ilin 15 iyulunda dövlət çevrilişinə cəhd planlaşdırmış cinayətkar Gülənin ekstradisiyasına hüquqi yolla nail olmaq niyyətindədir.

"Cinayətkar qrupun üzvləri tərəfindən edilmiş bütün cinayətlərin arxasında Gülən dayanır, türk xalqı son dərəcə narahatdır və o faktdan təəccüblənib ki, belə şəxs hələ də ABŞ-da sığınacağı tapır", - deyərək səfirliyin açıqlamasında bildirilir.

Türkiyə Gülənin və onun tərəfdarlarının cinayətkar mahiyyətini və Amerika-Türkiyə razılaşmalarını nəzərə alaraq, terror təşkilatının başçısının ekstradisiyasının tələb edilməsini izah etmək üçün ABŞ-ın vəzifəli şəxsləri ilə aktiv əlaqələri davam etdirəcək ("Report").

Bu gün Bakıda 17° isti olacaq

Noyabrın 13-də Bakıda və Abşeron yarımadasında havanın dəyişkən dəyişkən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı gözlənilir. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyindən verilən məlumata görə, bəzi yerlərdə aralıq yağış yağacağı gözlənilir. Cənub küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 10-13° isti, gündüz 15-18° isti olacaq.

Bakıda gecə 11-13° isti, gündüz 15-17° isti olacağı gözlənilir. Atmosfer təzyiqi normadan yüksək 767 mm civə sütunu təşkil edəcək. Nisbi rütubət gecə 75-85%, gündüz 60-70% olacaq.

Azərbaycanın rayonlarında hava əsasən yağmursuz olacaq. Səhər bəzi yerlərdə duman, şərq rayonlarında çiskinli yağış yağacağı gözlənilir. Şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 7-12° isti, gündüz 15-19° isti, dağlarda 3-8° isti, gündüz 9-14° isti olacağı gözlənilir.

Daha iki erməni deputatı Bakıya gəlir

2018

-ci ilin martında Bakıda AŞPA-nın miqrasiya, qaçqınlar və məcburi köçkünlər üzrə komitəsinin iclası keçiriləcək. Virtualaz.org-un məlumatına görə, iclasda Ermənistanın nüməyəndə heyəti də qatılacaq.

Daha dəqiq desək, iclasda Ermənistanı bu ölkənin AŞPA-dakı nüməyəndə heyətinin rəhbəri və parlamentin vitse-prezidenti Arpine Hovhannisyan və Avropa İntegrasiya məsələləri üzrə komissiyasının sədri Naira Zohrabyan təmsil edəcəklər.

Xatırladaq ki, bu, erməni deputatların Bakıya ilk gəlişi deyil. Belə ki, Ermənistan Parlamentinin Xarici əlaqələr komitəsinin sədri Armen Aşotyan və

deputat Mane Tandilyan da ötən ay Bakıda olmuşdular. Onlar Bakıda keçirilən "Avronest" Parlament Assambleyasının iclasında iştirak etmişdilər.

AZAL və "Boeing" yeni müasir təyyarələrin alınmasına dair saziş imzaladı

12 noyabr 2017-ci il, Dubay - "Azərbaycan Hava Yolları" (AZAL) QSC və "Boeing" Korporasiyası bu gün beş "B787-8 Dreamliner" və iki B747-8F (və ya B777F) təyyarələrinin alınması barədə razılığa gəlib.

Bu barədə müsavat.com-a "Azərbaycan Hava Yolları" QSC-nin mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Sazişi "Azərbaycan Hava Yolları" QSC-nin Prezidenti Cahangir Əsgərov və "Boeing Commercial Airplanes"-in Prezidenti və baş icraçı direktoru Kevin Makalister (Kevin McAllister) imzalayıb. Sazişin dəyəri 1,9 milyard dollar həcmində qiymətləndirilir. Təyyarələrin gətirilməsi 2019-2020-ci illərə planlaşdırılır.

Saziş ən böyük beynəlxalq aerokosmik sərği "Dubai Airshow 2017" çərçivəsində imzalanıb.

"Əlavə "787 Dreamliner" təyyarələrini sifariş etmək qərarı aviasirkətimizin imkanlarını əhəmiyyətli dərəcədə genişləndirəcək - yeni təyyarələrin alınması bizə uçuşların coğrafiyasını genişləndirmək və artan sərnişin axınının öhdəsindən gəl-

məkdə kömək edəcək. Biz müasir sərnişin təyyarələrinin tedarükü, istismarı və xidməti sahəsində Azərbaycanın etibarlı tərəfdaşı olan "Boeing" Korporasiyası ilə əməkdaşlığın genişlənməsindən məmnunuq", - deyərək AZAL QSC-nin Prezidenti Cahangir Əsgərov bildirib.

"Biz "Azərbaycan Hava Yolları" aviasirkətinin "Dreamliner" təyyarələrinə dəyişməz etimadını yüksək qiymətləndiririk", - "Boeing Commercial Airplanes"-in Prezidenti və baş icraçı direktoru Kevin Makalister deyib. Yeni "787 Dreamliner" təyyarələrinin ən yüksək səviyyədə səmərəliliyi və rahatlığı təmin etməsi aviasirkətin təyyarə parkının mo-

dernləşdirilməsi üzrə planlarına uyğundur və bu, yeni marşrutlar açmağa kömək edəcək və onların qarşdakı uzun illər ərzində uzunmüddətli uğurunu təmin edəcək". "Azərbaycan Hava Yolları" MDB ölkələrinin aviasiya icmasının liderlərindən biridir. Aviasirkətin ümumi marşrut şəbəkəsi 25 ölkədə 40 istiqamətdən ibarətdir. 2016-cı ildə "Azərbaycan Hava Yolları" 2 milyondan çox sərnişin daşıyıb.

AZAL ən yeni təyyarə parklarından birinə malikdir. Aviasirkət "Boeing" Korporasiyası ilə böyük əməkdaşlıq tarixinə malikdir və hazırda "Boeing 787 Dreamliner", "Boeing 767" və "Boeing 757" təyyarələrini istismar edir. Gələn ildən etibarən Azərbaycanın milli aviadaşıyıcısının hava gemiləri parkına müasir "Boeing-737 MAX" təyyarələri əlavə olunacaq.

"Azərbaycan Hava Yolları" həmçinin "Airbus 340", "Airbus 320", "Airbus 319" və "Embraer 190" təyyarələrini uğurla istismar etməyə davam edir.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Musavat.com

Astarada zəncirvari qəza - ölənlər və yaralananlar var

Astara rayonunda 1 nəfərin ölümü, daha 6 nəfərin xəsarət alması ilə nəticələnən zəncirvari yol-nəqliyyat hadisəsi baş verib. "Report"-un cənub bürosu xəbər verir ki, hadisə Ərcivan qəsəbəsində, yeni istifadəyə verilmiş körpüdə qeydə alınıb.

Belə ki, "VAZ-2107" markalı minik maşınının, Lənkəran-Astara marşrutu ilə hərəkət edən "Ford" sərnişin mikroavtobusunun və yük avtomobilinin toqquşması nəticəsində 1976-cı il təvəllüdü Lənkəran rayon sakini Rzaev Elgün Vaqif oğlu ölüb. Hadisə zamanı daha 6 nəfəri xəsarət alıb. Yaralılar Astara Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına yerləşdirilib.

Bərdədə də yol-nəqliyyat hadisəsi baş verib. Hadisə rayonun Heydər Əliyev prospektində qeydə alınıb. Belə ki, prospektdə "Mercedes" markalı avtomobilə "Niva" markalı maşın toqquşub. Qəza nəticəsində "Mercedes"-in sürücüsü müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri alıb.

Hər iki faktla bağlı araşdırma aparılır.

"Parabokt" daki faiz fırladığı müştərini dilə gətirdi

Şikayətçi: "Orada sırf dələduzluqla məşğuldurlar"

Əhalinin aztəminatlı hissəsinin əsas müraciət etdiyi ünvanlardan biri də lombardlardır. Şəhid ailəsinin üzvü olan və redaksiyamıza müraciət edən Emin İsmayilov da bu təbəqənin üzvlərindəndir. Deyir ki, övvəllər adı "Parabank", indi isə "Parabokt" adlanan qurumun Çəmbəkənd filialından lombard krediti götürüb.

"Orada sırf dələduzluqla məşğuldurlar. Qayıp yazıb vurublar ki, 2 faizlə lombard krediti verirlər. Faktiki isə müqavilə bağlananda 5 faiz əvvəlcə pul alırlar, xırda-para məsrəfləri də əlavə edib 8-9 faizə qədər əlavə hesablayırlar. Əgər "Parabokt" 8-9 faizlə lombard krediti verirsə, qayıp niyə 2 faizlə kredit verdiklərini yazıb əli hər yerdən üzülən vətəndaş aldadırlar? Məliyyə Nazirliyi, Mərkəzi Bank, Məliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının rəhbəri Rüşət Aslanlı hara baxırlar? Niyə "Parabokt" daki fırladığın qarşını almırlar?"

E.İsmayilov deyir ki, 2 aylıq krediti bağlayan zaman da problemlər yaradılıb, əlavə pul ödəməsinə işarələr vurulub: "Deyirlər ki, girovu pulu haradan almısan, qədər oradan istə. Halbuki girovu mən Çəmbəkənd filialına qoymuşam. Məni süründürməçiliyə, get-gələ salmağa nə ehtiyac var? Yəni girovu istəyəndə də pul umurlar".

Məsələ ilə bağlı qarşı tərəfi də dinləməyə hazırıq.

E. HÜSEYNOV

Sabiq milli təhlükəsizlik naziri Eldar Mahmudov 2 il "MTN işi"ndən kənarda, daha doğrusu azadlıqda qalsa da, noyabrın ilk həftəsində istintaqa cəlb olundu. Oktyabrın son günlərində E.Mahmudovun əmisi oğlu Vüqar Mahmudov Baş Prokurorluğun Ağır Cinayətlərə Dair İstintaq İdarəsinə çağırılıb və həbs olunub.

V.Mahmudovun həbsindən sonra Eldar Mahmudov üçün də həyəcanlı günlər başlayıb. Noyabrın 10-da sabiq naziri artıq 3-cü dəfə Baş Prokurorluğunun Ağır Cinayətlərə Dair İşlər üzrə İstintaq İdarəsinə çağırılıblar. Mahmudov hər dəfə istintaqa çağırılmazdan əvvəl mətbuatda onun saxlanılacağı haqda xəbərlər yayılıb. Sabiq nazir vaxtilə müxtəlif zümrələrdən olan şəxsləri, nazirləri, generaları MTN-in istintaq idarəsinə çağırarkən də belə olurdu. Mətbuat səhifələrində "filan memuru və ya generalı MTN-ə çağırıblar" başlığı peyda olurdu. Sonra da xəbər gəlirdi ki, həmin şəxsi dəfələrlə dindirib sərbəst buraxıblar. Dindirəndə qabağına çay qoyub 3-5 saat yorucu suallarla vaxtını alıb, yeri gələndə təzyiq göstərib, saatlara qapılarda gözləyib, "get dediyimiz vaxt gələrsən" kimi əmrlər alınları da olurdu. Elə də olurdu ki, istintaqa çağırılanlara E.Mahmudovun müstəntiqləri vətəndaşa deyirdilər ki, həftənin filan günü filan saatda yenidən istintaq idarəsində ol. Eldar Mahmudovun özünü də son 20 gündə beləcə istintaqa çağırıblar və yola salıblar. Gələn məlumatlar onu deməyə əsas verir ki, bu həftə də sabiq naziri çox narahat, həyəcanlı günlər gözləyir. Maraqlıdır ki, E.Mahmudov vəzifədən çıxarılandan sonra ləğv olunmuş MTN-in xeyli vəzifəli şəxslərini həbs etdilər. Onların ağır cinayətlər törətdiyi rəsmən elan edildi. E.Mahmudovun özünü isə bu işlərin başında durduğu şübhə doğurmasa da, istintaqa çağırıldılar. Onun əmisi oğlu və şəxsi tapşırıqlarını yerinə yetirən, "qara kassası" olan Vüqar Mahmudovu da həbs etmirdilər. İndi isə vəziyyət xeyli dəyişib. İki həftə öncə "MTN işi" üzrə məhkum olunmuş şəxslərin bir çoxunun cəzası apelyasiya qaydasında azaldıldı. Əvəzində isə Mahmudovlar istintaqa cəlb edildilər. Belə ehtimal var ki, artıq E.Mahmudovun özünün həbsi üçün əsaslar kifayət qədər toplanıb. O, hər dəfə istintaqa çağırılan-

Eldar Mahmudov

Üçün həyəcanlı həftə

Sabiq nazirin növbəti dəfə ifadəsi alındıqdan sonra qandallanacağı gözlənilir

da vəzifədə olduğu illərdə mal-mülkünü əllərindən aldırdığı, özlərini xəstə, yaxınları qəbiristanlıq etdiyi şəxslər sabiq nazirin qarşısını kəsir və üzünə lənət oxuyurlar. Eldar Mahmudov vəzifədən çıxarılandan sonra bunca çətin günlər belə də yaşamamışdı. Ümumilikdə sabiq nazir pis günlərini qudası, Beynəlxalq Bankın sabiq prezidenti Cahangir Hacıyevi uzun-uzadı istintaqa çağıraraq sorğu-sual edilərkən saymaq məcburiyyətində qoyulmuşdu. C.Hacıyevi çağırır, dindirir və yola salırdılar. İş o yerə çatmışdı ki, Mahmudovun qudası yaxın ətrafına tezliklə bu fəlakətdən qurtulması üçün var-yoxundan keçməyə hazır olduğunu demişdi. Uzun intizardan sonra Cahangir Hacıyev qandallandı və həzrətdə 15 illik həbs həyatını yaşamaqdadır.

İndi növbə Eldar Mahmudovundur. Eldar Mahmudov bu gün yaşadıklarına 11 illik nazirliyi dövründə əməlləri ilə haqq edir. Qanunsuz, heç bir əndazəyə sığmayan həbslər onun razılığı, tapşırığı ilə baş tutub. "Yeni Müsavat"ın diqqətli oxucuları "Karvansaray" ticarət mərkəzinin sahiblərindən olan Elşən Kərəm oğlunun MTN-də onlara yaşadılan məşəqqətlər haqda fi-

kirlərini, yəqin ki, unutmayıblar. Müsahibimiz deyirdi ki, onların rəhbərlərini günlərlə, aylarla MTN-ə çağırmaq gözləyib, heç bir əhəmiyyət daşımayan sorğu-suala çəkiblər. Yayda havanın hərərəti 35-40 dərəcəyə çatdığı günlərdə də bu mənasız, üzücü proses davam edib. Tələb də bu olub ki, ticarət mərkəzi E.Mahmudova təhvil verilməlidir. Günlərin birində isə "Karvansaray" sahibini otaqlardan birinə salıb kondisioneri maksimal istilik rejiminə keçiriblər. Qapını çöldən bağlayıb yaşlı adamı içəridə qoymuşdular. 8 aylıq dəhşətlərdən sonra "Karvansaray" MMC-nin təsisçilik hüququ Eldar Mahmudovun yaxın qohumu DİLİRÜBƏ MƏHƏMMƏD QIZI İMİRANOVANIN adına keçirilib. Bildirilib ki, DİLİRÜBƏ İMİRANOVA Eldar Mahmudovun həyat yoldaşının əmisi qızıdır. Ticarət Mərkəzinin payçıları arasında ürək, insult xəstəlikləri olmayanlar yoxdur.

İndi bu məşəqqətləri Mahmudov özü yaşayır. Mümkündür ki, bu həftə də onu həbs etməsinlər, dindirib müvəqqəti buraxsınlar. Ancaq bu get-gəlin sonunda həbs qərarı veriləcəyi də şübhə doğurur.

Xatırladaq ki, sabiq nazir ləğv olunmuş MTN-in 7 vəzifəli şəxsinə qarşı Cinayət

Məcəlləsinin 308.2 (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə etmə), 309.1 (vəzifə səlahiyyətlərini aşma) və 302.2 (Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti haqda qanunvericiliyi pozma) maddələri ilə başlanmış cinayət işi üzrə dindirilir. Bundan əlavə MTN istintaq idarəsinin həbsdə olan sabiq şöbə rəisi polkovnik VÜSAL ƏLƏKBƏROVUN cinayət işi üzrə məhkəmə prosesində yekun qərar verildikən E.Mahmudov və qurumun istintaq idarəsinin rəisi Mövlam ŞİXƏLİYEV haqda da xüsusi qərar qərar çıxarılıb. Hakim Siyavuş Hacıyevin sədrliyi ilə keçirilən prosesdə V.Ələkbərov 12 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Məhkəmə V.Ələkbərovun polkovnik rütubəsindən məhrum edilməsi ilə bağlı da xüsusi qərar çıxarıb. Məhkəmənin hökmü ilə V. Ələkbərovun əmlakı müsadirə edilərək, zərərçəkmiş iş adamı Akif Qurbanova verilib. Digər zərərçəkmiş şəxslərin isə mülki iddiası təmin edilməyib.

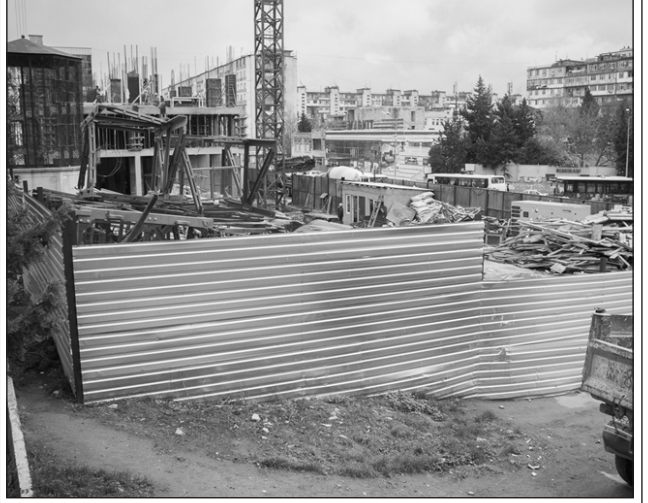
Məhkəmə Eldar Mahmudov və nazirliyin baş istintaq idarəsinin rəisi olmuş Mövlam ŞİXƏLİYEV barəsində cinayət işinin başlanması üçün zərərçəkmişlərin şikayəti əsasında prokurorluğa təqdimat göndərib.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

"Azadlıq prospekti" metrosunun yanındakı tikinti sakinləri qorxuya salıb

Binəqədinin icra başçısı ərazini tort kimi bölərək hissə-hissə satır

Binəqədi rayonu ərazisində yerləşən, Bakı metrosunun "Azadlıq prospekti" stansiyasının ətrafında gedən tikinti işləri hər kəsi qorxuya salıb. Buna səbəb isə tikinti proseslərinin metronun üzərində aparılmasıdır.

Musavat.com xəbər verir ki, problem təkcə tikintinin təhlükəli yerdə aparılması deyil, həm də ərazidəki parkın zəbt edilməsidir. Adıçəkilən ərazidə yerləşən park hər günü daha da çox balacalaşır, bərbad hala salınır, zəbt edilir.

İlk olaraq parkın bir hissəsi zəbt edilərək ticarət mərkəzi tikildi. Bunun ardından parkın digər tərəfi öncə hasara alındı, sonra ağaclar kəsildi və daha bir tikinti prosesi başladı. Bu bina isə düz metronun üzərində tikilir. İndi isə parkın ərazisində 2 bina daha tikilir. Hər ikisi də yaşayış binası olacaq. Əraziyə üstədən baxdıqda şirəyə daralmış qarışıq görüntüsü yaranır. Hər bir yandan parkın bir tərəfini qopartmağa çalışır.

Bu qədər tikinti ilə yanaşı, park özü də bərbad hala düşüb. Ərazidə zibil qutuları yerinə özü zibilləyə atılmalı olan dəmir yağ qutuları istifadə edilir. Oturacaqların bəziləri qırılıb, bəziləri isə ümumiyyətlə yoxa çıxıb. Parkın içində hərəkət edən zaman yolların sonu dəmir hasarlara çıxır. Çünki hər tərəf zəbt edilir.

Sakinlər deyir ki, parkdan artıq əsər-əlamət qalmayıb. Cəmilə Dadaşova adlı Binəqədi sakininin sözlərinə görə, ərazidə uşaqları gəzdirecək yer qalmayıb: "Yer hər günü daha da aşağı çökür. Hər tərəfdə tikinti gedir. Bir dəne normal oturmaq qalmayıb. Ərazi təmizlənmir, hər tərəf tökülüb-dağılır. Bunu da qəsdən edirlər. İstəyirlər ki, ərazi tam yararsız olsun, rahatlıqla məhv edə bilsinlər".

Əlovşət Vəliyev adlı sakin bildirir ki, vaxtilə ərazi hasara alınanda təmir ediləcəyi deyilib: "Burada bir dəfə partlayış oldu, hər şey də ondan sonra başladı. Əvvəlcə parkın sağ tərəfi hasarlandı. Dedilər ki, təmir edirlər. Sevindik ki, gözəl parkımız olacaq. Sonra gördük ki, hasara alınan yerlərdə ağaclar kəsilir. Anladım ki, park düzəldən ağac kəsməz. Beləcə proses başladı. Parkın hər yerində tikinti gedir. Ağac kəsilir, yerini beton əvəzləyir. Ərazidə onlarla yaşayış binası var. Heç birinin normal parkı yoxdur. Hamı uşağını bura gətirirdi. Yayda metrodan çıxanda 10-15 dəqiqə oturmaqda otururduq. İndi bu şeylər mümkün deyil. Binəqədidə belə şeylər həmişə olur. Rayonda yaşıllıq qalmayıb. Hər yeri satırlar. Ölkədə bu icralara nəzarət edəcək bir qurum yoxdur? Necə istəsələr elə də hərəkət edirlər. Heç kim bunlardan soruşmur ki, ay məmur, parkı necə satırsan? Niyə satırsan? Hansı qanunla? Belə getmə metrodan çıxanda kiminsə evinə girməli olacağıq".

Əlavə edək ki, bu park haqqında bir neçə dəfə yazı dərc etmişik. Hər dəfə ərazidə olduğumuz zaman yeni bir tikintinin olduğunu görürük. Ərazi tort kimi bölünərək hissə-hissə satılır. Bütün bu tikintilərə icazəni Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyəti verir. Necə, nə üçün, hansı əsasla?

Təbii ki, bu suallara cavab tapmaq maraqlı olardı. Amma rayon İcra Hakimiyyəti ilə əlaqə saxlaya bilmədik.

□ MƏHƏMMƏD TÜRKMƏN
□ Foto müəllifindir

Gənc əsgərlərin hərbi andıçmə mərasimi keçirilib

Dünən Müdafiə Nazirliyinin tabeliyində olan hərbi hissə və birləşmələrdə gənc əsgərlərin andıçmə mərasimi keçirilib.

Musavat.com-un Müdafiə Nazirliyinin saytına istinadən verdiyi məlumata görə, Əlahiddə Ümumqoşun Ordusu, hərbi birliklər, Hərbi Hava Qüvvələri, Hərbi Dəniz Qüvvələri, Raket və Artilneriya Qoşunları, eləcə də digər təminat hərbi hissələrinin ərazilərində təşkil edilmiş mərasimlərdə rituala uyğun olaraq döyüş bayrağı sıra meydanına gətirilərək Dövlət himni ifa edilib və tədbir açıq elan olunub.

Sonra gənc əsgərlər təntənəli surətdə hərbi andı qəbul ediblər. Andıçmə mərasimlərində şəhid ailələrinin üzvləri, hərbi hissələrin komandanlığı, yerli icra orqanları və ictimaiyyət nümayəndələri, veteranlar, əsgər valideynləri iştirak ediblər. Təntənəli mərasimdə çıxış edənlər gənc əsgərlərə Vətənə, dövlətə və Ali Baş Komandana, hərbi anda sadıq olmalarını, nümunəvi, nizam-intizamlı xidmət etməyi, silah və texnikanın sirlərini dərinləndirərək döyüş qabiliyyətlərini daim artırmalarını, komandir-rəis heyətinin əmr və sərəncamlarına dəqiq və vaxtında yerinə yetirmələrini, işğal olunmuş torpaqlarımızın azadlığı uğrunda döyüşə hər an hazır olmalarını tövsiyə ediblər.

Rəsmi mərasim başa çatdıqdan sonra şəxsi heyət üçün konsert proqramı təşkil olunub və valideynlərə hərbi hissələrdə yerləşmiş şərait nümayiş etdirilib.

Əsgər yanına gedən ailə dəhşətli qəzaya düşdü: ölənlər və yaralananlar var

Dünən Beyləqana əsgər görüşünə gələn ailə qəzaya düşüb, ölənlər və yaralananlar var. APA-nın Qarabağ müxbirinin xəbərinə görə, hadisə rayonun Binnətli kəndində baş verib.

Ağstafa rayon sakini 1952-ci il təvəllüdü Əhmədov Nizami Əhməd oğlu idarə etdiyi "QAZ" markalı minik maşını maneəyə çırpması nəticəsində avtomobildə yanğın baş verib.

Hadisə yerinə FHN-nin yanğınsöndürənləri cəlb olunaraq yanğını söndürüb. Qəza nəticəsində avtomobilin sərnişini Ağstafa rayon sakini 1962-ci il təvəllüdü Salahov Bəhrüz Kakoy oğlu hadisə yerində ölüb. Sürücü N.Əhmədov və sərnişinlər - Ağstafa rayon sakinləri 1958 təvəllüdü Hacıyeva Sədabə Kakoy qızı, və 1960-cı il təvəllüdü Əhmədova Güllüstan Kakoy qızı Beyləqan Mərkəzi Rayon Xəstəxanasına çatdırılıb.

Xəstəxanadan verilən məlumata görə, G. Əhmədovanın vəziyyəti ağır olduğundan reanimasiya şöbəsinə yerləşdirilib və paytaxtdan həkim qrupu çağırılıb.

Erməni və azərbaycanlı qanuni oğru ittifaq yaradır

Rusiya mafiyasına liderlik uğrunda savaşa başlamaq üçün ölənlər erməni olan qanuni oğru Eduard Asatryan (Edik Osetrina) güclü koalisiya yaradır. Axar.az xəbər verir ki, bu barədə informasiyanı "Ros-balt" agentliyi yayıb. Agentlik artıq Asatryanın Gela Kardava (Gela Qalski) və Vaqif Süleymanovla (Vaqif Bakinski) ittifaq yaratdığını bildirib.

"Asatryan hər gün müxtəlif qanuni oğurlarla danışıqlar aparır. Tərəflərlə daha çox keçmiş dostları arasında axtarır. Mənəməzin məlumatına görə, Asatryan qanuni oğru Georgi Diakvişvili (Giya Dlinny) ilə razılaşma əldə edib. Vaqif Süleymanovla da məsləhətləşmələrə start verilib. Maraqlı məqam odur ki, Aslan Usoyanın (Ded Xasan) dönəmində Süleymanov Asatryanla heç də yaxşı münasibət bəsləmirdi. Vaqifin indi ciddi maliyyə resursları var. O, böyük göy bazarndakı bir sıra proseslərə nəzarət edir. Vaqif hər zaman böyük döyüşçülər qrupu olmasından əziyyət çəkib. Məhz buna görə bir zaman o, Nadir Səlifovla (Lotu Quli) koalisiyaya girməyə məcbur olub. O zaman da bu ittifaq ilk baxışdan etibarlı görünmürdü və daha çox ümumi düşmən sayılan Rövşən Lənkəranskiyə qarşı nəzərdə tutulmuşdu. Rövşənin ölümündən sonra Vaqif yeni güc axtarmaq məcburiyyətində qalıb və bunu Asatryanın yanında tapıb. Vaqif və Asatryanın həmçinin, ümumi düşməni də tapılıb. Bu, Dağıstandan olan qanuni oğru Əmiridir" - məlumatda bildirilir.

Vaqif Süleymanov

Baş Prokurorluq Gəncə İcra Hakimiyyəti Memarlıq və Şəhərsalma İdarəsinin sektor müdiri Gülnar Günəşlinin idarə rəisi Məharət Mustafayevə ona qarşı qanunsuzluqları araşdırıldığı bir vaxtda yeni əməlləri üzə çıxıb.

Redaksiyamıza müraciət edən Rusiya vətəndaşı Tutu Gürzalı qızı Əhmədova M. Mustafayevə 100 min dollar pul aldığı, əvəzində torpaq ayrılacağını, lakin almadığını deyir. 57 yaşlı Tutu Əhmədovanın sözlərinə görə, 2013-cü ildə vətəne dönüş və əlindəki 100 min dollar vəsaitlə torpaq almaq fikrinə düşüb. Həmin vaxt Gəncə şəhəri, Nizami rayonunun icra başçısı olan Məharət Mustafayevlə alqı-satqı haqda danışıq aparıb. İcra başçısı qadına torpaq sahəsini göstərərək, heç bir sənəd verilmədən əlindən 100 min dollarını alıb. M. Mustafayev sonrakı 1 il ərzində torpağın sənədlərini T. Əhmədovaya verəcəyini bildirib: "Torpağı alarkən heyət yoldaşımın dostu Asim Kazımovdan və Eynulla Kərimovdan kömək istəmişdim. Onlar da mənə Nizami rayonunun icra başçısı olan Məharət Mustafayevlə tanış etmişdilər. Aparıb "Avtozavod" qəsəbəsindəki həmin torpağı mənə göstərdilər ki, pulunu ver, bura sənindir. Açıqı həmin ərazini çox bəyəndim və razılaşdım. 160 sot torpaq idi. Asim Kazımov və E. Kərimovun iştirakı ilə əlindəki vəsaiti Məharət Mustafayevə verdim. Birinci dəfə 50 min dollar, ardından 20 min və 30 min dollar ödədim. Bu alqı-satqıdan sonra E. Kərimov Məharət Mustafayevin yanında maklər kimi işə başladı. Pulu ödəsəm də, torpağın sənədlərini mənə vermədilər. Oğlum Rusiyada tək qaldığı üçün onun yanına qayıtmağa məcbur oldum. 1 neçə ay sonra qayıtdım və torpağın sənədlərini istədim. Məharət Mustafayevlə görüşdük. Mənə dedi ki, Rusiya vətəndaşı olduğun üçün sənədin adına torpaq satıla bilməz, qohumlarımdan birinin şəxsiyyət vəsiqəsini götür, torpağı onun adına sənədləşdirək. Bacım qızının vəsiqəsini aparıb verdim. Lakin yenidən mənə süründürməçiliklə saldılar və sentyabr ayında qayıdıb Rusiyaya oğlumun yanına getməyə məcbur oldum. Bacım qızının vəsiqəsi də Məharət Mustafayevdə qaldı".

1 il keçdikdən sonra icra başçısı vəzifəsindən azad edilib və torpaq məsələsi də həll olunmamış qalıb: "2014-cü ilin oktyabrında isə eşitdim ki, yəni torpaq məsələsi üstündə Məharət Mustafayev kimisə vurub və ona görə də onu prezidentin əmri ilə vəzifədən azad ediblər. Bu müddət ərzində nə mənəm aldığım torpağı sənədləşdirmədim, nə də pulumu qaytarmadı. Mən isə Rusiyada əməliyyat olduğum üçün ölkəyə qayıda bilmədim. 2015-ci ildə Azərbaycana gəldim və Məharət Mustafayevlə görüşdüm. O artıq vəzifədən çıxarılmışdı və heç yerdə işləmirdi. Dedi ki, mütləq sənədin pulunu qaytaracağam. Qayıtara bilməsəm, Bakıdakı 2 otaqlı evimi adına keçirərəm, üstünü

də sonra dollarla ödəyərəm. Mustafayev mənə hədələyir, 88 min ABŞ dolları pulumu da qaytarmır".

T. Əhmədovanın sözlərinə görə, ona qarşı təhdidlər, dələduzluğun araşdırılması üçün Daxili İşlər Nazirliyi Mütəşəkkil Cinayətkarlığa qarşı Mübarizə Baş İdarəsinə müraciət edib: "Şikayətimi araşdırılması üçün

rəm. Bizi Məharət Mustafayevin zülmündən qurtarın. Pulumuzu alıb bizə versinlər".

İşdə adı çəkilən, vaxtilə Məharət Mustafayevin yanında işləmiş E. Kərimov da sabiq müdirinin əməllərindən zərərçəkənlərdəndir. Deyir ki, Tutu Əhmədovanın torpaq işini həll edərkən, Məharət Mustafa-

Gəncənin icra başçısının "sağ əli"nin əməlləri barədə yeni faktlar

Tutu Əhmədova: "Bizi Məharət Mustafayevin zülmündən qurtarın"
Eynulla Kərimov: "Məharət Mustafayevin bizə qarşı qanunsuz əməllərinin araşdırılmasına göstəriş verilsin"

Elmar Vəliyev

onun qulağına çatdı və mənə zəng etdi. Məharət Mustafayev mənə Gəncəyə dəvət etdi, xahiş etdi ki, heç yere müraciət etməyim. Söz verdi ki, birinci mərhələdə 40 min dollarımı qaytaracaq, müəyyən müddətdən sonra isə qalan 60 min dolları ödəyəcək. Daha sonra, Aliyev Qürbət Mikayıl oğlu vasitəsilə mənə 20 min manat göndərdi. Mən isə 40 min dollar gözləyirdim. 20 min manat isə o zaman 12 min dollar edirdi. Məharət Mustafayevə zəng edib narazılığımı bildirdim. O isə mənə hədə-qorxu gəldi ki, bu puldan başqa heç nə ödəməyəcək. Dedi ki, hara istəsən şikayət et, bu ölkədə heç kim mənə həbs edə bilməz".

T. Əhmədova Məharət Mustafayev tərəfindən təhdidlərə məruz qaldığını da diqqətə çatdırıb: "Məni təhdid etdi ki, burada özünü, Rusiya iş oğlunu öldürdürərəm. O hazırda Gəncə Şəhər Memarlıq və Şəhərsalma İdarəsinin rəisi vəzifəsindədir. 1 ildən çoxdur ki, Bakıdayam, oğlumun və öz həyatım üçün qorxuram. Məharət

Gəncə Prokurorluğuna göndərdilər. Orada mənə izahat aldılar. 2 gün sonra işi rədd etdilər. Bundan sonra məhkəməyə müraciət etdim. Gəncə Apelyasiya Məhkəməsində hakim Elçin Xasəmmədov şikayətə baxdı. Orada Məharət Mustafayev qızımın adına 1 hektar torpaq verdi. Etiraz etməyimin heç bir faydası olmadı. Sonradan bildim ki, bu torpağın verilməsi haqda sənədlər saxtadır. Faktiki olaraq mənə qarşı 2-ci dəfə dələduzluq edilib. Məhkəmə Məharət Mustafayevin göstərişi ilə şikayətim üzrə xitam qərarı çıxardı. Yazdı ki, bənşiq əldə olunub. Həmin qərarı mübahisələndirirəm. 4 yetim saxlayıram, Məharət Mustafayevin başıma açdığı oyunlar, təhdidlərindən sonra şəkər xəstəliyi tapmışam. Məharət Mustafayev Gəncədə mənə öz evimdə yaşamağa imkan vermir. Təhdid edirlər. Qorxudan müxtəlif ünvanlarda yaşayıram. Rusiya vətəndaşıyam, ona görə də prezident Vladimir Putinə də şikayət ünvanlamışam. Azərbaycanın baş prokuroru Zakir Qaralovdan kömək istəyirəm.

evlə tanış olub: "Təklif etdi ki, onun alqı-satqı işlərinə yardımçı olum. Bir müddət onunla işlədim. Gördüm ki, qanunsuz əməlləri var, yanından uzaqlaşdım. 1 neçə nəfərdən torpaq satmaq üçün ümumiyyətlə 92 min dollar pul alıb Məharət Mustafayevə vermişdim. Həmin vətəndaşlardan da Tutu Əhmədova kimi pulu alıb torpağını vermirdi. Onunla vətəndaşlar arasında mən qalmalı idim. Məcbur qalıb evimi və maşınımı satdım, 92 min dolları zərərçəkənlərə ödədim. Ancaq hələ də həmin pulu Məharət Mustafayevdən ala bilmirəm. Sonuncu dəfə mənə "Ramada Plaza"ya çağırırdı, ağır sözlərlə təhqir etdi, mənə əl qaldırdı. Təhdid etdi ki, adam tutub üzünə durduracam, səni həbs etdirəcəm".

E. Kərimov Məharət Mustafayevin daha bir qanunsuzluğunun üstünü açdı: "Pulunu alıb torpaq vermədiyimiz adamlardan biri mənə çox narahət edirdi. Məharət Mustafayevdən onun torpağının sənədini verməyi xahiş etdim. O isə 2016-cı ildə, 2013-cü il tarixinə saxta möhürlə bir sənəd düzəldib mənə təqdim etdi. Sonra həmin sənədin üstündə mənə saxladılar və 20 gün həbs yatdım. Bu günə qədər Tutu Əhmədovanın da pulunu vermir. Bu adamın əlindən geç-gündüzümüz yoxdur. Baş Prokurorluqdan xahiş edirik ki, bu məsələni də nəzərə götürüb Məharət Mustafayevin bizə qarşı qanunsuz əməllərinin nəhayət ki, araşdırılmasına göstəriş verilsin".

Qarşı tərəfin də mövqeyini dinləməyə hazırıq.

Moskvanın Basman Rayon Məhkəməsinin "AST" Şirkətlər Qrupunun qurucusu, daha çox bağlanmış "Çerkizov" bazarının sahibi kimi tanınan Telman İsmayılovun ("AST Telman") həbsinə dair qərar çıxarması əslində gözlənilən idi. Çünki bir müddətdir ki, onun barəsində Rusiya KİV-lərində ciddi ittihamların yer aldığı yazılar dərc olunur. Qərar noyabrın 11-də üzə çıxsada, məlum olub ki, əslində həbs qərarı bir neçə gün əvvəldən var və hətta iş adamının vəkili qərardan apelyasiya şikayəti belə veriblər.

T.İsmayılovun vəkili Marina Rusakova təsdiq edib ki, həbs qərarı oktyabrın 30-da verilib: "Qanunsuz qərar 30 oktyabrda qəbul edilib. Bu qərar haqda artıq Moskva Şəhər Məhkəməsinə şikayət verilib. 15 noyabrda apelyasiya məsələsinə baxılacaq".

Vəkil deyib ki, T. İsmayılov 2 qətlə təqsirləndirilir. "Yeni Müsavat" bildirir ki, qətlərdən biri 2016-cı ilin mayında baş verib. Məlumdur ki, "AST Telman"-ın hazırda həbsdə olan qardaşı Rafiq İsmayılov şəriki Vladimir Savkinin qətlində suçlanır. Belə ki, onların şərikli ticarət kompleksi olub. Sonradan şərikli biznes satılıb və 10 milyon dollar gəlir əldə olunub. Amma R.İsmayılov şərikinə çatmalı olan 5.6 milyon dolları verməyib. İstintaqçılar hesab edirlər ki, R.İsmayılov pulu Savkinə verməmək üçün onu aradan götürmək qərarına gəlib. Bunun üçün əvvəllər məhkum olunmuş Mehman Kerimova Savkinin qətlə şifariş olunub. Hadisə zamanı Savkin təsadüfən biznesmen tanışi ilə birlikdə olduğundan killer onu da öldürüb. Qətlədən az sonra R.İsmayılov saxlanılaraq da, qardaşı Telman İsmayılov hüquq-mühafizə orqanlarındakı əlaqələri sayəsində onu həbsdən buraxdırıb. Savkinin oğlunun davamlı şikayətlərindən sonra isə məsələyə Rusiya İstintaq Komitəsinin rəhbəri Aleksandr Bastrikin qarışdı və yeni müstəntiq işin üstünü bir neçə günə açdı. Bu qətlə bağlı daha öncə "AST Telman"-ın qardaşı Rafiq və killer Mehman Kerimov həbs ediləblər. T.İsmayılovun vəkili isə iddia edir ki, killer istintaqla danışıqda gedib və müdafiə etdiyi iş adamına şər atr.

T.İsmayılova ikinci ittiham "Lyubino motors" şirkətinin təsisçisi Yuri Brilyovun öldürülməsi faktı ilə bağlıdır. Qeyd edək ki, "AST Telman"-ın daha bir qardaşı- Vaqif İsmayılov da 2 nəfərin qətl işi üzrə əsas fiqurandır.

Vəkili "AST Telman"-ın şərhləndiyini desə də, qardaşları "satan" təkə həbsdə olan killer deyil. Məlumdur ki, cinayət işi üzrə T.İsmayılovun əleyhinə ifadə verənlərdən biri də onun 15 il köməkçisi işləmiş Sergey Qavryuşindir. Qavryuşinin ifadələrindən sonra T.İsmayılovun Moskvadakı evlə-

"AST Telman" a şok

İttiham: "silah baronu"

və Abbas Abbasov...

Azərbaycan kökənli milyarder iş adamı qatilmi? Əgər bu ittiham təsdiqlənərsə, Telman İsmayılovu heç bir ölkə müdafiə edə bilməyəcək; beynəlxalq axtarışa verilən iş adamı harada gizlənir?..

rində axtarış aparılmasına qərar verilib. Bildirilir ki, Qavryuşin İsmayılov qardaşlarına "kölğələri" qədər yaxın olduğundan ondan heç nə gizlətməyiblər və qurduqları planlardan onun da xəbəri olub. Qavryuşin hazırda dövlətin təminatı altındadır və cinayət işində vacib şahid kimi qorunur.

Qavryuşindən əvvəl isə İsmayılovların əleyhinə daha bir yaxın adamı-Harri Boleçerkovski ifadə vermişdi. Boleçerkovskinin iddiasına görə, şifarişli qətlər məhz 2000-2016-cı illərdə İsmayılov qardaşlarının iştirakı ilə törədilib.

Daha bir sensasion məqam isə T.İsmayılovun qanunsuz silah satışında əli olması ilə bağlıdır. Vəkili bu barədə desə də, əlavə bilgi verməyib. Bu, çox ciddi ittihamdır və yəqin ki, əlavə təfərrüat tezliklə açıqlanacaq. Əgər bu ittiham təsdiqlənərsə, onu "silah baronu" kimi heç bir ölkə müdafiə edə bilməyəcək. İstisna etmək olmaz ki, ittiham məhz onu istənilən ölkədə həbs etmək üçün ortaya atıla bilər...

Vəkilin dediyindən belə anlaşılır ki, T.İsmayılov barəsində qətimkan tədbiri gizli şəraitdə qəbul olunub. Nə vəkili, nə T.İsmayılov məhkəməyə dəvət edilməyiblər, ittiham haqda xəbərləri belə olmayıb. İndi ən çox maraqlı edilən

mövzu T.İsmayılovun harada olmasıdır. T.İsmayılovun çevrəsinə yaxın mənbələrdən biri deyib ki, iş adamı bir neçə aydır ki, Rusiyaya getməmiş. "Bu, məhz həbs təhlükəsi ilə bağlı idi", deyən mənbə T.İsmayılovun İsraildə olduğunu iddia edib. Vəkili isə iddia edir ki, müvəkkili heç vaxt gizlənməyib: "Onu heç kim, heç yerə çağırmaıyb. Hətta məhkəmədə belə vəkili təyinatla çıxış edib", deyər, Marina Rusakova bildirib. Vəkilin sözlərinə görə, T.İsmayılov özü sözügədən heç bir cinayətdə özünü təqsirli hesab etmir.

"İsmayılov qətlərlə bağlı qərarlara qadim adam deyil. O, biznesdə sülhə meylli insandır". Moskvanın keçmiş meri Yuri Lujkov T.İsmayılovun qətlərdə ittihamına münasibət bildirərkən belə deyib. Xəbəri "Qovorit Moskva" radiosunu yayıb. Lujkovun T.İsmayılovun hazırda nə ilə məşğul olmasından xəbərsiz olduğunu deyib.

T.İsmayılov haqda Lujkovdan mövqə öyrənilməsi əlbəttə ki, təsadüfi deyil. 2010-cu ilin payızında Rusiya hakim elitəsi daxilində baş verən çəkişmələr Moskvanın 18 illik meri, ölkə siyasətinin aparıcı fiqurlarından və hakim "Vahid Rusiya" Partiyasını yaradandırlardan biri Yuri Lujkovun işdən qovulması ilə nəticələndi. Kreml "qırğıları" Lujkova qarşı kompomat müharibəsinə başladılar və sabiq merin hi-

maye etdiyi iş adamları da hədəfə gəldi. Burada isə T.İsmayılov ön sırada oldu. Lujkovun istefasından sonra onun T.İsmayılova münasibətləri haqda geniş materiallar TV-lərə ötürüldü. Lujkov T.İsmayılova əlbir olmaqda və uzun müddət onun "Çerkizov" bazarında hökm sürən qanunsuzluqlara şərait yaratmaqda ittiham edildi. Bildirildi ki, Lujkovla dostluğundan istifadə edən "AST Telman" şirkətini vergidən yayındırıb. Lujkov siyasi səhnədən çəkilən kimi "Çerkizov" bazarı bağlandı, T.İsmayılovun çöküşü başladı və indiki həbsi gündəmdədir.

Lujkov "AST Telman"-ı müdafiə etsə də, uzun illər "AST" Şirkətlər Qrupunda vitse-prezident olmuş Abbas Abbasov hələ də susur. Yada salaq ki, 2006-cı ildə Azərbaycanda baş nazirin birinci müavini postundan uzaqlaşdırıldıqdan sonra ona T.İsmayılov sahib çıxdı. Moskvaya gədən Abbas Abbasov üçün şirkətdə vitse-prezident postu boşaldıldı. A.Abbasov köhnə dostu ilə şirkətdə fəaliyyətə başladı. AST Şirkətlər Qrupunda işləməsindən məmnun olan A.Abbasov Telman İsmayılovun ən qatı müdafiəçilərindən biri kimi tanınırdı. İndi isə A.Abbasov israrla susur. Əcəba, niyə? Bu sual da T.İsmayılovun sonrakı taleyi qədər aktualdır...

Qarabağ ermənilərinə pul ayıraqmı?

Elsad PAŞASOY
epashasoy@yahoo.com

Azərbaycan parlamentinin komitələrində 2018-ci ilin büdcə müzakirələri başlayıb. Bir azdan yekun sənəd plenar iclasda müzakirə və qəbul olunacaq. Deputat Zahid Oruc ötən həftə təklif etdi ki, gələn ilin büdcə zərfində Dağlıq Qarabağa maliyyənin ayrılması nəzərdə tutulsun.

Bu təklif həm Qarabağ erməniləri üçün cəlbedici görünür, həm də beynəlxalq aləmə mesaj ola bilər. Düzdür, ortada illərin düşmənçiliyi var, şəhidlər vermmişik, insanlarımız ağır-acılarla yaşamaqda davam edirlər, torpaq tapdaq altındadır. Qisas çağırışları da az eşidilmir. Ancaq dünya realitələrini də nəzərə alırıq. Bilirik ki, Rusiya faktoru olmasa, nəinki Qarabağdakı bir ovuc separatçı, Ermənistanın özü də qarşımızda heç nədir.

Eyni zamanda qarşımızda hansı güc dayanırsa-dayanarsın, Qarabağdan imtina etməyəcəyimizi də prinsipial olaraq bəyan etmişik. Deməli, Qarabağ bizimçün vazkəçilməzdir. Eyni zamanda Qarabağı bizə, bizi Qarabağa yaxınlaşdıracaq istənilən metodlara əl atmağımız yalnız işin xeyrinə olar. Biz bu gün, ya sabah savaş qərarı verməyə hazırlaşmırıq ki? Xeyr. Belə olan təqdirdə niyə vaxtdan səmərəli istifadə edib təbliğatımızı aparmayaq, normal təkliflərlə çıxış etməyək, ən azı ermənilərin özlərini bir-birinə qarşı qoya biləcək təklifləri masa üzərinə qoymayaq?

Bu mənada Zahid Orucun təklifinin nəzərə alınması ən azı Qarabağla bağlı təbliğatda bizim işimizə yaraya bilər. Deyək ki, Azərbaycan parlamenti dövlət büdcəsinə Dağlıq Qarabağla bağlı da bir müddə əlavə etdi və 100 milyon vəsait ayırdı... Bu vəsait dərhal Xankəndinə göndərilməyəcək ki, Bu, mümkün də deyil. Vəsait o zaman xərclənəcək ki, işğala son veriləcək. Bu da olsun büdcədəki Qarabağ Fondu.

Belə bir müddə ilə Azərbaycan bir daha ədalətsiz dünyanın nəzərinə çatdırır ki, Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın ayrılmaz hissəsidir və hətta bu ərazidəki Azərbaycan vətəndaşlarına maliyyə ayırmaqla bunu bir daha təsdiqləyir. Hər il büdcədə Dağlıq Qarabağ müəyyən miqdarda vəsait ayırmaqla beynəlxalq təşkilatlara, vasitəçilərə ciddi mesaj vermiş olarıq. Belə olsaydı, Rusiya XİN-in erməni rəhbəri Sergey Lavrov kimilər "Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın daxili işi deyil" sözlərini dilə gətirməzdilər. Deyərdik "daxili işimiz deyilsə, necə olur dövlət büdcəmizdən hər il vəsait ayırıraq?"

Ermənistanın özündə də kifayət qədər qüvvələr var ki, Qarabağ məsələsinin sonadək belə qalacağını, Azərbaycanın bu vəziyyətlə barışmayacağını bilir, etiraf edir. Qarabağ ermənilərinə büdcəmizdə yer ayrılırsa, Ermənistanın daxilində də erməni gənclərini Qarabağda məhv edən Sərkisyana qarşı çıxışların artmasını müşahidə edə bilərik.

Bakı-Tiflis-Qars demir yolundan kənar qalanda sonra Ermənistanın daxilində də etirazlar müşahidə olunur. Ermənilər anlayır ki, küncə sıxılmış vəziyyətdə yaşamaq mümkün deyil, nə isə bir çıxış yolu lazımdır. Amma bu çıxış yolu Qarabağdan keçmir - 100 il işğalda qalsa belə.

Bu gün Dilqəm Əsgərov, Şahbaz Quliyevi Şuşada girov saxlayan erməni separatçıları həm də adam kimi yaşamaq istəyən Qarabağ ermənilərini yesir güneyə qoyublar, onların çayçıb canlarını qurtarmasına da imkan veriliblər. Deməli, ümumi mənərə Azərbaycanın xeyrinədir, ermənilərə verilən mesajlar ictimai rəyde işğalçıların, separatçıların əleyhinə işləyəcək.

Eyni zamanda bu qərarın ardınca dünyaya çağırış edib Qarabağ separatçılarına maliyyə yardımı ayrılmasına son verilməsi tələb edilməlidir. Elə ABŞ-dan başlamaq lazımdır. Həmsədr ölkə (!) 2018-ci ildə Qarabağda 1,5 milyon dollar ayracaq. Kırım, Cənubi Osetiya, Abxaziya, Donbas, Dnestryanını işğal zonası adlandıran, Kataloniya, İraq Kürdüstanındakı separatçıları qəbul etməyən ABŞ Qarabağda maliyyə ayırır. Azərbaycan bəyan etməlidir ki, Dağlıq Qarabağdakı sosial layihələrin icrasına vəsait ayırmağa hazırım, yəqin ki, işğalçı ordu mənim torpağımı tərk eləsin!

Deputat Zahid Orucun təklifindən dərhal sonra Dağlıq Qarabağ separatçıları "büdcə" müzakirələrinə başladılar. Özlərini "dövlət" kimi sırmağın bir yoludur. Azərbaycan Milli Məclisi qanuna müvafiq əlavəni etməklə separatçıların qol-qanadını qıra bilər. Odur ki, deputatın təklifini qarışdıyıq salmayaq. Nə bilmək olar, bəlkə elə ayracağımız pul sonda qarşı tərəf üçün "tələdəki pendir"ə çevrilecək. Separatçılar hər il ABŞ, Avropadakı marafonlarda pul dilənirmiyi? Ən azı, bu gün vəziyyət başqadır, Bərzani, Puçdemon taleyindən danışırlar...

İraqda 200 azərbaycanlı qadının saxlanması xəbəri ölkə gündəmində ən çox müzakirə edilən mövzularından biridir. Bu mövzu iraqi deputat Vian Dahil şəxsi "Twitter" səhifəsində hərbiçilərin İŞİD-lə əlaqədə şübhəli bilinən 200 azərbaycanlı və 512 rusiyalı qadının saxlanıldığını bəyan etdikdən sonra gündəmə gəlib. Deputatın dediyinə görə, saxlanılan qadınlar həbsxanaya yerləşdiriliblər. Lakin qadınların harada və nə vaxt saxlanıldığı hələ ki məlum deyil.

İraqın Müdafiə Nazirliyi rəsmi mənbələrdə məlumatı təkzib etsə də, Azərbaycanın İraqdakı müvəqqəti işlər vəkili Ramiz Qafarov APA-ya açıqlamasında bildirib ki, İraqdakı nümayəndəliyimiz Xarici İşlər Nazirliyi və İraqın yerli qurumları bu məsələyə dair birgə işləyir və məsələnin müsbət həlli üçün çalışır. Diplomət qeyd edib ki, qadınlar üçün vəkil tutulacaq: "Onların həbsdə qalmaması və azad olunaraq Azərbaycana göndərilməsi üçün çalışacağıq. Hazırda bu işlə məşğuluq, araşdırma gedir. Təbii ki, başqa ölkənin qanunlarını pozan hər bir əcnəbi vətəndaş qanun çərçivəsində cəzasını çəkməlidir, ancaq qadın olduqları üçün İraqın yerli qurumları ilə işləyirik və köməklik göstərməyə çalışırıq".

Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyindən məsələ ilə bağlı

açıqlamada qeyd edilib ki, bu kimi məlumatlar yeni deyil. Faktlar araşdırılır və öyrənilir. Azərbaycan tərəfi İraqdakı səfirliyimiz vasitəsilə məsələ ilə əlaqədar İraqın müvafiq qurumları ilə daimi təmasdadır.

Heç şübhəsiz ki, həmin qadınlardan övladları yanında olanı da var. Bu zaman suallar ortaya çıxır. Ölkəyə geri gətiriləcək qadınları hansı tale gözləyir? Müvafiq qurumlar qadınlarla bağlı məsələləri necə tənzimləyəcək?

Mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışan deputat Mələhət İbrahimqızı məsələnin çox mürəkkəb olduğunu qeyd edib: "Bu çox mürəkkəb məsələdir. Çünki burada cinayət tərkibli, terrora dəstək, məcburi insan alveri və sairə var. Ona görə də bu barədə dəqiqə heç nə demək olmur. İstənilən halda, məsələ ilə bağlı aidiyyəti qu-

İraqda saxlanılan 200 azərbaycanlı qadın müəmması

Mələhət İbrahimqızı:
"Onlar könüllü İraqa gediblərsə, cinayətkarlardır"

rumlar, təşkilatlar, hər iki ölkənin xarici işlər nazirliklərinin təmsilçiləri araşdırılacaq və buna uyğun qərar qəbul olunacaq. Əgər onlar doğrudan da insan alverinə məruz qalıb, girov götürüblərsə və sairə, təbii başqa qərarlar qəbul ediləcək. Yox əgər, onlar könüllü İraqa gediblərsə, deməli cinayətkarlardır. Əgər yeniyetmə yaşlarında olsa idilər, deyə bi-

Sülhəddin Əkbər:
"Dövlət öz vətəndaşlarını taleyin ümidinə buraxmamalıdır"

lərdik ki, məcburi oğurlanıblar. Amma ağılı başında olan qadın ora gedibse, buna nə ad vermək olar? Hər gün mətbuatda Orta Şərqdə İŞİD-in insanların başına açdıqları olaylar, hadisələr, faciələr yayımlanır. Bütün bunların fonunda o qadınlar əgər ora gediblərsə bu heç də ürəkaçan deyil. Ona görə də bu məsələ hüquq müdafiə təşkilatları, rəsmi orqanları tərəfin-

Novella Cəfəroğlu:
"Əgər kişi ailəsini də özü ilə birgə apararsa, qadının nə günahı var?"

dən dərinəndən aydınlaşdırıldıqdan sonra müvafiq qərar qəbul ediləcək".

Təhlükəsizlik üzrə ekspert Sülhəddin Əkbər də məsələnin bir neçə tərəfi olduğunu vurğuladı: "Məsələnin diplomatik, hüquqi, mənəvi əxlaqi tərəfi var. Ona görə də bu, xüsusi bir məsələdir. Bu baxımdan Azərbaycan bir dövlət olaraq hansı vəziyyətdə olursa-olsun, hətta

cinayət etdikdə belə öz vətəndaşlarının hüquqlarını qorumalıdır. Və öz vətəndaşlarını taleyin ümidinə buraxmamalıdır. Ona görə də Azərbaycan ilk növbədə onların ölkəyə gətirilməsi ilə məşğul olmalıdır. Onların müalicəsindən tutmuş, sosial problemlərinə qədər hamısını həll etməlidir. Eyni zamanda onların əməlləri hüquqi qiymətləndirilməli və xüsusi orqanlar da onları hərtərəfli, dərin filtrasiyadan keçirməlidir".

Hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğlu isə qeyd etdi ki, ilk növbədə həmin qadınların İraqa hansı məqsədlə getdikləri araşdırılmalıdır: "Yalnız bundan sonra nəse demək olar. Ola bilər ki, qadınları öz ailələri, yeni ərleri aparıb. Əgər kişi gedirsə, qadını və uşaqlarını da yanına salıb özü ilə aparır. Belə olarsa, qadının nə günahı var? Yəni belə məsələdə qadını günahlandırmaq olmaz. Çalışacağıq ki, onlarla əlaqə saxlayıb, hüquqlarını qoruyaq. Ölkəyə gətirildikdə isə dövlət onların təhlükəsizliyi məsələlərini də düşünməlidir".

□ **Xalidə GƏRAY**

Cahangir Hacıyevin batırdığı Beynəlxalq Bankı dövlət xilas etdi

İqtisadçı ekspert maliyyə nazirinin optimizmini bölüşür: "ABB-nin hegemonluq erası artıq bir tarixdir"

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı (ABB) dövlət büdcəsi hesabına xilas edildi. Lakin vəziyyətin nə dərəcədə normala düşdüyü və ABB-nin nə zaman özəlləşdirməyə hazır olacağı, dövlət büdcəsinin bundan nə qədər qazanacağı haqqında hələ ki proqnozlar belə yoxdur. Əvvəzində ABB bank sektorunda təkrarən yerini möhkəmlətməyə çalışır. Bank kredit məhsullarının müştərilər üçün olcaq olmasa özünün əmək haqqı və pensiya kartı sahiblərinə təqdim etdiyi nağd pul kreditinin şərtlərini xeyli asanlaşdırıb.

Kreditin faizi azaldılıb, illik dərəcəsi indi 25%-dən başlanır. Müştərilərə 5000 manata qədər krediti bankdan zaminsiz almaq imkanı yaradılıb.

Son olaraq, maliyyə naziri Samir Şərifov Milli Məclisin komitə iclasında bildirib ki, dövlət büdcəsi hesabına ABB xilas edilməsəydi belə, bank defolt olduğu halda bütün yük dövlətin üzərinə düşəcəkdi: "Burada söhbət ondan gedirdi ki, xarici kreditorlar qarşısında bankın öhdəlikləri yerinə yetirilməli idi. Əks təqdirdə bank defoltla üzleşə bilərdi. Defoltun mənfi nəticələri də aydındır. Belə olacağı təqdirdə, ilk növbədə bu banka qarşı ölkə daxilində xü-

susi prosedür açılacaqdı. Bu prosedurdə xeyli problemlər emələ gələcəkdi. Bizim bu bankda şirkətlərin, müştərilərin maraqları təhlükə altına düşsə bilərdi. Ona görə hesab edirik ki, bununla bağlı dövlət tərəfindən düzgün addım atıldı. Yeni dövlət bankın öhdəliklərini öz öhdəlikləri ilə əvəzlədi".

S.Şərifov bildirib ki, dövlət bankın öhdəliklərini üzərinə götürdü. Bunun nəticəsində ölkənin xarici borcu 2,4 milyard dollar civarında artıb: "Lakin bununla biz o bankdan həmin o yükü götürdük və bu gün bankın reytingləri yaxşılaşmağa doğru gedir, sabit rejimdə, normal öz fəaliyyətini davam

Cahangir Hacıyev

etdirə bilər. Bunun qiyməti dövlət borcunun artmasıdır. Dünya praktikasında başqa yol yoxdur. Biz kreditorlarla görüşdük və onları inandırdıq ki, dövlət bankın öhdəliklərini öz üzərinə götürür. Nəticədə 300 mln. dollara qənaət etdik".

Bəs görsən, bütün bunlar bankın vəziyyətinin düzəlməsi üçün kifayət edibmi? Beynəlxalq Bankın üzərindəki təhlükə tam sovuşdu mu?

"Yeni Müsavat"a bu sualları cavablandıran iqtisadçı ekspert, hüquqşünas Əkrəm Həsənov qeyd etdi ki, Beynəlxalq Bankın vəziyyəti düzəlməyib: "Əksinə, vəziyyət daha da pisləşib. Məlum olduğu kimi, ABB ötən il 1 mlrd. manat zərərle bitirib. Bu il dövlət

onun 3 mlrd. manat həcmində borcunu üzərinə götürdü, yeni bank 2 mlrd. manat qabağa düşməli, xalis mənfəətə çıxmalı idi. Lakin bankın 9 aylıq hesabatından görünür ki, bu il cəmi 470 mln. manat xalis mənfəəti var, kapitalı isə ondan azdır - 367 mln. manat. Bəs 2 mlrd. manatlıq xalis hədiyyə hara getdi? Nə tez dağıldı?! Bütün bunlar onu göstərir ki, bankın vəziyyəti ağır olaraq qalır və idarəetməsi lazımı səviyyədə deyil. Bankın öhdəliklərinin könüllü restrukturizasiyası zamanı da qeyd etmişdim ki, proses çox naşı və savadsız aparılır. Nəticəsi də belə oldu. Bu baxımdan bankın gələn il özəlləşdirilib-özəlləşdirilməməsi ciddi suallar və narahatlıq doğurur. Hər bir halda ABB-nin hegemonluq erası artıq bir tarixdir. Bu bank tədricən liderliyi tam əldən versəcək. Çünki ona etimad sarsılıb".

Maaş və pensiya kartı həmin bankda olan müştərilərə kreditlərin təklif edilməsinə gəlincə, Ə.Həsənov vurğuladı ki, bu bankın mümkün qədər risksiz kredit vermək istəməsindən xəbər verir: "Məlum olduğu kimi, Azərbaycanda vətəndaş bu halda krediti gecikdirəndə bank borcu kartdan tutur. Bu hüququnu qabaqcadan kredit müqaviləsində təsbit edir. Əslində bu halda borclu olan kart sahibi kartı bağlaya və iş yerindən maaşı digər bank vasitəsi ilə verməyi tələb edə bilər. Qanuna görə, bu halda bank kar-

tı bağlamalı, işəgötürən isə maaşı digər bank vasitəsi ilə verməlidir. Lakin realıqda bunu etmirlər. Çünki işəgötürənlə bankın qabaqcadan sövdələşməsi olur. Nəticədə məhkəməsiz-filansız vətəndaşın maaşından borcu tuturlar. Yəni çox asan və primitiv yoldur. ABB bunu edirsə, deməli, həqiqətən də vəziyyəti yaxşı deyil və yalnız belə kredit verməyə qadirdir".

İqtisadçı onu da vurğuladı ki, bankın borcları büdcə üçün artıq 3 mlrd. yük yaradı: "Dövlətimiz onu hissə-hissə yaxın illər ərzində verməli olacaq. Dövlətimiz indiyədək də ABB-yə 10 mlrd. manat xərc çəkib problemlı borclarını özəlləşdirilməməsi ciddi suallar və narahatlıq doğurur. Hər bir halda ABB-nin hegemonluq erası artıq bir tarixdir. Bu bank tədricən liderliyi tam əldən versəcək. Çünki ona etimad sarsılıb".

Maaş və pensiya kartı həmin bankda olan müştərilərə kreditlərin təklif edilməsinə gəlincə, Ə.Həsənov vurğuladı ki, bu bankın mümkün qədər risksiz kredit vermək istəməsindən xəbər verir: "Məlum olduğu kimi, Azərbaycanda vətəndaş bu halda krediti gecikdirəndə bank borcu kartdan tutur. Bu hüququnu qabaqcadan kredit müqaviləsində təsbit edir. Əslində bu halda borclu olan kart sahibi kartı bağlaya və iş yerindən maaşı digər bank vasitəsi ilə verməyi tələb edə bilər. Qanuna görə, bu halda bank kar-

□ **Nərgiz LİFTİYEVA**

Hakimiyyətin töküldüyü yer

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

Dünən, 12 noyabr bizdə Konstitusiyaya günü kimi qeyd olunmuş. Açıq, mən buna diqqət etməmişdim, Konstitusiyaya günü iş günü sayılır (hərçənd, təsadüfən məhz dünən bazara düşmüşdü), Bayraq günü - 9 noyabr isə iş günü deyildir. Məncə burada bizim dövlətçiliyə münasibətimizin rəmzi gizləndir. Əsas qanunun yaranmasını "yolaverdi" formasında, bayrağın gününü isə əməllicə, "başımızı açaraq" qeyd edirik. Məntiqlə belə çıxır qanunlara hörmət və ehtiramımız hansısa quru simvollarla münasibətimizdən artıqdır. Təbii, burda da mübahisə olay, təskinlik tapıb bayrağın həm də konstitusiyamızın rəmzi olmasını söyləyə bilərik, hərçənd heç bayraq yarananda konstitusiyaya yox idi.

Yaxşısı budur gəlin bu "toyuq əvvəldir, yoxsa yumurta" diskussiyasını qırağa qoyub fikirləşək görək bu əsas qanun bizim üçün nə anlam verir. İlk növbədə, bunun adından belə nəticə çıxır ki, bizdə başqa qanunlar da var. Yoxsa buna niyə əsas qanun desinlər? Başımız xarab olmayıb ki, durduğumuz yerdə hansısa sənədi götürüb əsas qanun elan edək? Özü də lap öncə çoxlu sayda qanunlar varmış, Böyük Partlayış olub, qanunlar deputatxanaya səpələnib... Yox, bu ayrı ssenari idi, üzrlü sayın, yanlış olaraq bura girdi. Çoxlu qanunlar varmış, bunların içindən birini götürüb əsas qanun qayınblar. Ya da hər qanundan bir qırıq, qarabağlılar demişkən, bir "cıqqax" qopardıb əsas qanunu düzəltdilər. Əlim qurusun müqayisə elədiyim yerdə: lap Frankenşteyn müəllimin əhvalatındakı kimi.

Düzdür, bizim konstitusiyaya o qədər yaşlı sayılmaz, 1995-ci ildə qəbul olunduğunu nəzərə alsaq cəmi-cümü 22 yaşının içindədir. Hərçənd, ilin axırına düşür, istəsən 23 də vermək olar - ağıdlının elçilikdə oğlanın yaşını açıqlaması əhvalatındakı kimi. Maraqlı əhvalatdır, yaddan çıxmamış buraya yazım, qalsın. Bir gün ağıdlılar gedirlər qız almağa, mərasimdə gələcək bəyin yaşı soruşulur. Oğlan dekabrda doğulubmuş, valideynləri bir az da cavan göstərmək üçün deyirlər: "1982-ci ilin sonlarında doğulub, ancaq 1983-də vermək olar".

Bəs bu 23 ildə... Bu məqamda Ramiz Rövsənin gözəl əsərlərindən bir parça da tam gəlir yerinə düşür, yazaq:

"Mən axı nə Çöləm, nə Yol, nə Küçə,
 Mən axı hamının ola bilmərəm.
 Məni sevdələrdən ötrü - ölüncə
 23 yaşımnda qala bilmərəm".

Sözümün canı odur ki, bu 23 ildə əsas qanunumuz bəlkə 223 dəfə dəyişikliyə uğrayıbdır, yol və küçə olmasa da. Hərçənd görəndə onu tanıya bilmirik. Qanun dodaqlarına botoks geli dolduran, üzünün dərisini dartıran, nə bilim, ombasını yıqıdın bəzi pis manisəyə bənzəməkdədir. Elə köməkçi qanun var, bunun yanında qoca kaftara bənzəyir, çünki yaradıldığı gündən bir dənə də dəyişikliyə uğramayıbdır. Biz əsas qanunumuzun bu cür cavan qalması, dünya, region, Qafqaz, Alp dağları, Avstraliya hövzəsi, Súd yolu qalaktikası üçün örnək olması ilə fəxr edirik. Hər il insanlar 12 noyabrda əsas qanunun şərəfinə qurbanlar kəsir, qız-gəlin saçlarına konstitusiyaya maddəsi taxıb gəzməyə çıxır, məktəblərdə əsas qanun dərsləri keçilir, yollarda sürücülər siqnal verirlər. Olduqca qürurlü gündür, heç ermənilərdə belə gün yoxdur. Ermənilərdə tamamilən gün yoxdur, gündüzlər də Ayı işlədirlər. Ümumiyyətlə, Ermənistan boşalır, bilirsiniz. Boşalmasa Zəngilanda, Laçında yerləşdirməyə erməniləri Suriyadan niyə gətirirlər? Bizdə isə Sulutəpədə bir qarış boş yer qalmayıbdır.

Bu yaxında Bakıdakı bir uşaq bağçasından valideynlər şikayət yazmışdılar. Deyirdilər müdir(ə) - bu dini ad deyil, sadəcə, müdirin qadın olmasına işarədir və bir az da bizim qadın adlarına, peşələrinə süni şəkildə "ə" hərfi yamamağımıza etirazdır, ay millət, bilirsiniz, bizim dildə qadın, kişi cinsi yoxdur - uşaqları kasıb və varlı qruplara bölür, pul verənlərə yaxşı baxır, verməyənləri bir növ qara qarşoka otuzdurur.

Anladım buna niyə etiraz edirlər. Hərə öz yerini bilməlidir. Misal üçün, bizdə konstitusiyamızın lap qabaq səhifəsində nə yazılıb? Ay sağ olasan: "Azərbaycanda hakimiyyətin yeganə mənbəyi xalqdır". Mənbə nədir? Suyun, çayın axmağa başladığı yer. Mənbə isə çayın töküldüyü yerdə. Yəni, hakimiyyətin yığılıb mənsəbə, sərvətə çevrildiyi yerdə xalq ola bilməz.

Bakı-Ankara-Moskva formatına doğru mühüm addım

Bu gün Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Rusiyaya səfərə gedir. Qardaş ölkənin rəhbəri Soçidə rusiyalı həmkarı Vladimir Putinlə görüşəcək. Rəsmi məlumata görə, iki lider əsasən terrorla mübarizə və Suriyadakı vəziyyəti, hərbi-texniki əməkdaşlıq və iqtisadi-ticari əlaqələrin inkişafı məsələlərini müzakirə edəcəklər. Regional xarakterli digər məsələlərə, o cümlədən Dağlıq Qarabağ probleminə toxunulacağı da gözlənilir.

Yada salaq ki, Türkiyə prezidenti oktyabrın 31-də Bakı səfərindən qayıdarkən jurnalistlərə bildirmişdi ki, yaxın zamanda Putinlə görüşəcək və onunla Qarabağ mövzusunda da müzakirə etmək niyyətindədir. Ərdoğan onu da əminliklə demişdi ki, "əgər Putin həqiqətən Qarabağ məsələsi ilə məşğul olsa, o zaman problem asanca çözümlər". Sitat: "Türkiyə Qarabağ münaqişəsinin ədalətli həlli üçün Azərbaycanla həmrəy hərəkət etməkdə davam edəcək. Mən bu haqda Rusiya prezidenti Putinlə görüşdüm də danışıcağam. Onun münasibəti çox əhəmiyyətlidir. Əgər Putin həqiqətən bu məsələyə fokuslansa, problem asan həll ediləcək".

Bu açıqlama Soçi görüşünə Azərbaycan maraqları baxımından məxsusi çalar qatır, onun əhəmiyyətini artırır. Görüşlə bağlı gözləntilər önəmli edən daha bir neçə məqam var. Məsələ ondadır ki, Soçi təması Ərdoğanın Bakı ziyarətindən, Putinin isə Tehrandan Azərbaycan və İran prezidentləri ilə üçlü görüşündən, habelə Rusiyadan yan keçən Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolunun açılışından az sonra təsadüf edir. Başqa bir maraqlı şəxsiyyətə Putinin Ərdoğanın iki gün sonra Ermənistan prezidenti Serj Sərkisyanla planlaşdırılan görüşüdür. Xatırladaq ki, Ərdoğan və Putin sonuncu dəfə bu il sentyabrın 27-də Ankarada görüşüblər. Yəni, arada cəmi ayyarımlıq interval var ki, bu da iki liderlərin belə qısa zamanda növbəti görüşünü labüd edən səbəblərin aktuallığına, gözləntilərin isə ciddiliyinə dəlalət edir.

Siyasi şərhçilərin bugünkü görüşlə bağlı şərh və ehtimalları müəyyən qənaətlərə yol açır. Məsələn, Ərdoğanın Qarabağla bağlı optimizmini alqışlayan politoloq Qabil Hüseyinliyə görə, Türkiyə lideri görüşdə həm Dağlıq Qarabağ problemi, həm də türk mənşəli TANAP layihəsinə qoşulması ilə bağlı Putini yola gətirməyə çalışacaq: "Türkiyə prezidenti müəyyən faktorları Putinin qarşısına qoymaqla, Ermənistanın bölgədəki iqtisadi layihələrdən kənardır qalmasını xatırlatmaqla, bölgədə əmin-amanlığın yaranması, sabitliyin bərqərar olması, iqtisadi inkişafın təmin olunması üçün məhz münaqişənin həllinin zəruriliyini vurğulamaqla ola bilər, Putini yola gətirməyə çalışacaq", - deyir o qeyd edib.

"Düzdür, Türkiyə prezidenti ilə Putinin münasibətləri normaldır. Amma mən Putinin xarakterini və Rusiya dövlətinin indiki şəraitdə yeritdiyi xarici siyasət xəttini nəzərə alaraq, bu məsələyə ehtiyatla yanaşıram. Putin Qarabağ məsələsində Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə bir mənsəbət bəsləmir. Həmçinin, beynəlxalq aləmdə Qarabağ

Türkiyə "Qarabağ oyunu"na qoşulur - kritik gözlənti

Bu gün cəmi ayyarımlıq fasildən sonra Ərdoğan yenidən Putinlə bir araya gələcək; ekspertlərdən Soçi görüşü ilə bağlı nikbin təxminlər: "Türkiyə lideri Kremlin başçısını yola gətirməyə çalışacaq..."

postsovet məkanındakı bütün münaqişələrdən fərqli fikrin formalaşmasında Rusiyanın və onun milliyyətçə erməni olan XİN başçısı Lavrovun mövqeyi şəksizdir. O səbəbdən Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin olunması şərtinin Ərdoğan tərəfindən irəli sürüləcəyi təqdirdə Rusiyanın də əks tələblər irəli sürəcəyi birmənalıdır. Ərdoğan proseslərə müəyyən stimullaşdırıcı fon verə bilər. İstənilən halda, Ərdoğanın işə girişməsi həm Ermənistanın belini qıran, həm də Rusiyanı xeyli dərəcədə yumşalda biləcək amildir" - politoloq bildirir.

Ehtiyatlı nikbinlik ifadə edən digər politoloq Elçin Mirzəbəyli isə Soçi görüşünün yetərincə önəmli bir zaman kəsiyinə təsadüf etdiyini düşünür. Onun sözlərinə görə, qarşıdakı təmas Ərdoğanın Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu xəttinin açılışı və Bakıda Azərbaycan-Türkiyə Yüksək Səviyyəli Strateji Əməkdaşlıq Şurasının altıncı iclasında iştirakından, eyni zamanda Azərbaycan-Rusiya-İran liderlərinin Tehran zirvə toplantısından sonra baş tutması Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsi baxımından daha çox maraqlıdır.

Analitik hesab edir ki, sözügedən görüş daha çox Türkiyə-Rusiya münasibətlərinin inkişafı və Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsində Ankaranın iştirakının qəbul olunması baxımından önəmlidir: "Görüş regional əməkdaşlıq formatlarının genişlənməsi üçün də müəyyən imkanlar yarada bilər. Məsələn, Azərbaycan-İran-Rusiya formatı Azərbaycan-Türkiyə-Rusiya-İran formatına çevrilə bilər. Yaxud bu prosesin başlanğıcı kimi Azərbaycan-Türkiyə-Rusiya

öçtərəfli formatı ideyasının gerçəkləşməsi də mümkündür. Bütün hallarda görüşün daha çox regional əməkdaşlığın, xüsusilə də Rusiya-Türkiyə münasibətlərinin inkişafına xidmət edəcəyini düşünürəm".

Səbriy xarici işlər naziri Tofiq Zülfiyarov da Qarabağ məsələsinin Ankara-Moskva danışıqlarının predmetinə çevrilməsini ciddi məsələ sayır. "Çox yaxşı ki, Türkiyə-Rusiya əməkdaşlığının, gələcək strateji partnyorluğunun şərtlərindən biri Dağlıq Qarabağ mövzudur. Bu mərhələdə müzakirələr hansısa nəticə verəcək, ya verməyəcək, demək çətindir. Amma həmişə Türkiyənin səsləndirdiyi şərtlərdən biri Dağlıq Qarabağ olacaq. Azərbaycan-Türkiyə əlaqələrində bu, böyük siyasi addımdır. Ermənilər buna görə narahatdır", - deyir keçmiş XİN başçısı "Yeni Müsavat"a açıqlamasında qeyd edib.

"Ərdoğan-Putin görüşündə gündəmdə olacaq dördüncü mövzu Qarabağ məsələsidir". Bu sözləri isə Axar.az-a açıqlamasında "Baku Network" Ekspert Şurasının rəhbəri, fəlsəfə doktoru Elxan Ələsgərov deyib: "Çünki Qafqazdakı vəziyyət Moskva və Ankaranı narahat edir. Türkiyə iqtisadi baxımdan problemin həllində maraqlıdır. Ərdoğan Türkiyə iqtisadiyyatının Qafqaza tam şəkildə daxil olmasını istəyir. Rusiya Azərbaycanla yaxın münasibətlərdə maraqlı olsa da, nədən məsələnin həllinə tələsmir. Soçidə müzakirələrin hansı istiqamətdə gedəcəyi ayındır. Çünki Qarabağla bağlı sülh prosesinin başlanğıcı bəzi rayonların geri qaytarılmasından keçir. Bunun 5 və ya 7 rayon olacağını indidən söyləmək çətindir", - deyir o qeyd edib.

Onun sözlərinə görə, hazırkı danışıqlar prosesi gec-tez Azərbaycanın mövqeyi ilə razılaşmağı tələb edir: "Zənnimcə, Soçidə Rusiya və Türkiyə arasında müzakirələrdən sonra hər iki tərəf Azərbaycanla danışıqlara başlayacaq. Ancaq Rusiya Ermənistanın mövqeyini də müdafiə etməkdə israrlı görünür. Neçə rayonun hansı şəkildə boşaldılacağı önəmli deyil. Çünki bu prosesin arxasında aydın bir sülh mexanizmi var. Ərdoğan-Putin görüşü indiyə qədərki görüşlərdən çox fərqlənəcək. Çünki Qarabağda sülh prosesi bu görüşdən müəyyən dərəcədə asılıdır".

□ Analitik xidmət

Bu ilin sentyabrında Türkiyə vətəndaşları Ufuk Uras, Əli Bayramoğlu, Səid Çəkinəoğlu və Erol Katırçioğlunun Azərbaycanın işğal altında olan Dağlıq Qarabağ bölgəsinə qanunsuz səfəri hələ də gündəmdədir. Lakin məsələnin indiyədək açıq qalması, 4 xainin qardaş ölkədə qanunla cəzalandırılması suallar doğurur.

Azərbaycan ictimaiyyətinə isə Türkiyədə fəaliyyət göstərən və son aylarda güclənən erməni lobbisinin, eləcə də bu ölkədə yaşayan ermənilərin həmin şəxslərin cəzalandırılmamasından sonra daha da fəallaşacağı ilə bağlı haqlı narahatlıqlar var. Azərbaycan tərəfin Aleksandr Lapşini Belarussdan ekstradisiya etdiyi halda, nə üçün həmin 4 türk vətəndaşının ekstradisiyasına nail olmaması da suallar sırasındadır. Hər iki ölkə üçün bu məsələnin pis seditent yarada biləcəyi ilə bağlı narahatedici mövqelər mövcuddur.

Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyasının sədri, deputat Fərəc Quliyev Azərbaycan tərəfin münasibətinin ilk günlərdən bəlli olduğunu söylədi: "Çox təəssüf hissi ilə qeyd etməliyik ki, belə bir halla rastlaşdıq. Gərək belə bir hadisə baş verməyeydi. Hər halda bu hadisənin bədelini ödəmək üçün həmin şəxslərin mütləq cəzalandırılması lazımdır. Bu məsələnin diqqətdən nə üçün kənarda qalması ilə bağlı onu deyə bilərik ki, Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi rəsmi şəkildə məsələyə münasibət bildirməlidir. Hüquq-mühafizə orqanlarımız da rəsmi şəkildə bu şəxslər barədə ölçü götürülməsi üçün tələbləri olmalıdır. Necə ki, Lapşinlə bağlı tələblər oldu və günlərin birində o yaxalandı. Bizim Türkiyə ilə əlaqələrimizdən istifadə edib, kimsə susqunluq nümayiş etdirəcəksə, bu bizim hüquqlarımız və qanunlarımızı

Türkiyədən Qarabağa gedən 4 xainin cəzalanmaması pis ənənə yarada bilər - xəbərdarlıq

Fərəc Quliyev: "Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi rəsmi şəkildə məsələyə münasibət bildirməlidir"
Sabir Rüstəmxanlı: "Hər halda Azərbaycan və Türkiyə tərəfdə ictimai qınaq oldu, yetərincə cavabları verildi"

zın çeynənməsi deməkdir. Hesab edirəm ki, eyni hal Türkiyə ilə bağlı baş versəydi, Azərbaycan daha fərqli addımlar atardı. Ona görə Türkiyədə pis bir ənənə formalaşsa bilər, digərləri də bu haldan istifadə edə bilərlər. Ermənistan tərəfin də bu məsələdən istifadə etməsi halı ola bilər. Bu baxımdan ölçü götürülməsi çox vacibdir. İçimizi acıdan bu səfərlə bağlı Azərbaycan çox istərdik ki, rəsmi addımlarını atsın, hüquq-mühafizə orqanlarımız həmin şəxslərin cəzalandırılması üçün işlərini görməli, Türkiyənin hüquq mühafizə orqanları ilə birlikdə işlərini həyata keçirməlidir. Bütün hallarda Türkiyə-Azərbaycan münasibətlərinə bu səfərin kölgə salmayacağı qətiyyətlə deyə bilərik. Hər iki tərəfdə yaşayan türklər bilir ki, bu xalqın iradəsi deyil. Bütün cəmiyyətlərdə 3-4 nəfər belə şəxslər olur. Azərbaycan da belələri var. Türk dünyasının düşmənlərim olan şəxslər hər iki ölkədə az deyil. Biz toplum olaraq belə şəxslər barəsində mütləq ölçü götürməliyik. Həmin dörd şəxs barəsində qanunda cəza növlərinin nəzərdə tutulduğu məlumdur. Lapşini Azərbaycana necə və nə üçün gətirdik? Adam qanunsuz olaraq sərhədlərimizi pozmuşdu, işğal edilmiş ərazilərimizə gəlmişdi, reportajlar hazırlamışdı. Həmin türk vətəndaşları da işğal edilmiş ərazilərimizə səfər ediblər, sərhədimizi pozublar, Sərhəd Xidmətimiz, Xarici İşlər Nazirliyi, Miqrasıya İdarəsi ilə heç bir kontaktı olmayıb. Hüququn yolları var, onların məsuliyyət daşımaları üçün müəyyən mədələlər nəzərdə tutulub. Azərbaycanın hüquq-mühafizə orqanları Lapşinə tətbiq etdikləri eyni şeyləri həmin 4 türk vətəndaşı üçün də edə bilərlər. Dəqiq bilmirəm ki, həmin şəxslərin ekstradisiyası üçün Azər-

baycan tərəfi müraciət edib yox? Ola bilər ki, Azərbaycan tərəfi Türkiyə ilə qardaşlıq münasibətlərini nəzərə alaraq, bu işləri qarşı tərəfin öhdəsinə buraxdı ki, onlar ölçü götürsünlər. Əgər müraciətlər olmaybsa, artıq susmağa dəyməz. Müraciətlərin edilməsi çox vacibdir".

VHP sədri, Xalq şairi Sabir Rüstəmxanlı bunları düşünür: "Türk adı daşıyan, amma türk olmayan, Azərbaycan və Türkiyəni sevməyən türk düşmənləri az deyil. Onlar qəsdən də səfər edə bilərlər, ara qarışdırmaq üçün də. Ona görə bu məsələnin davamlı olaraq, gündəmdə qalacağını gözləmək sadəlövlük olardı. Gündəm belə hadisələrlə doludur. Bu gün bir məsələ haqqında danışılır, səhəri gün onun yerini başqası tutur. Hər halda Azərbaycan və Türkiyə tərəfdə ictimai qınaq oldu. Yetərincə cavabları verildi. Belə bir cəza növü yoxdur. Xatırlayırınsızsa, "Ergenekon" davasında Zəkəriyyə guya Türkiyə hakimiyyətinə yaxın şəxslərdən idi, amma bir az quyuğu tapdalanan kimi, apardığı işin saxtakarlığı üzə çıxan kimi qaçdığı yer İrəvan oldu. Oradan da yəqin ki xarici ölkələrə getdi. Belə məsələlərdə ictimai qınaq olur, nəticədə də həmin şəxslərə viza verilmir, səfərlərinin də qarşısı bu yolla alınır. Başqa bir yolu yoxdur".

□ **Cavanşir ABBASLI**

Gülüstanaya çıxmağın konstitusion yolu

Xalid KAZIMLI

Hər bir dövlətin konstitusiyası var. Bizim də var və konstitusiyamızın qəbul olunduğu günü (12 noyabr) Konstitusiyaya günü kimi qeyd edirik. Hər il bu günlər bu mövzuda çoxlu yazılar yazılır. Bu il də yazılıb, amma bu dəfə o biri illərə nisbətən uyğun mövzuda yazılar daha azdır.

Bunun əsas səbəbi odur ki, istər dövlətin Əsas Qanununun, istərsə də parlamentdə qəbul edilən başqa qanunvericilik sənədlərinin tətbiqində ciddi pozuntular var və insanların qanunlardan gözləntisi zəifləyib.

Dildə-ağızda yüz dəfələrlə səslənən "Şah qanun deyil, qanun şahdır" kəlamı ayrıca götürülmüş ölkələrdə, o cümlədən bizim ölkəmizdə xüsusi hikmət daşımır, adi sözdür, deyilir, gedir.

Çünki biz hər gün görürük ki, yüksək mənəbi, böyük vərdatı olan insanlar bəlli bir zaman kəsiyində qanunların fəvqində dura bilirlər. Elə olur ki, onlar 10-15 il heç bir qanuna, məcəlləyə sığmayan, hətta onlara zidd olan əməllər törədə-törədə yaşayır, işləyirlər.

Qanunlar elə adamlara o vaxt tətbiq olunur ki, özlərindən daha yüksək mənəbli şəxsin qəzəbinə gəlirlər. Bax, o zaman qanun yada düşür və bu qanunsuz işlər görən adamları qanuni şəkildə cəzalandırma anı yetişir.

Çox vaxt bu gecikmiş addım olur. Çünki dövlətin, xalqın milyardları talanandan, qanunları çeynəyərək rəhbərlik edənlər tərəfindən insanların həyatı məhv ediləndən sonra qanunun öz gücünü bu antipodlara göstərməsinin xeyri yoxdur.

Onların yaratmış olduğu durum dəyişmiş - müflis edilmiş, bağlanmış, satılıb-sovulmuş müəssisələr yenidən dirçəlmir, bir neçə ilini əbəz yerə məhbəsdə keçirmiş adamları illəri geri qayıtmır, ən ümdəsi boş-boş şeylərə, əyləncələrə, səyahətlərə, bəxşişlərə xərclənmiş milyonlar geri gəlir.

Biz bunları "Beynəlxalq Bank işi"ndə, "Rabitə işi"ndə, "ləğv olunmuş MTN-in generallarının işi"ndə dəfələrlə gördük. Bu işlərdə dövlətə və xalqa vurulan ziyanın nəinki yarısı, heç yarısının yarısı da yerinə qaytarılmadı.

Bunlar o adamlar idi ki, eyzən qanunlardan, konstitusiyadan, dövlətçilikdən danışdırlar, amma əməldə dövlətçiliyi sarsıtması, konstitusiyaları ayaqlamış, o biri qanunları heç saymışdılar.

Hansısa bir ölkədə dövlətin əsas qanunlarına birəbir dəqiqliklə riayət edilmirsə, o dövlət yüksək tərəqqiyə, firavanlığa, iqtisadi inkişafa nail ola bilməz. Bu, birmənalıdır, mübahisə predmeti ola bilməz.

Bu saat dünyanın ən qüdrətli dövlətləri o dövlətlərdir ki, daima öz konstitusiyalarına riayət ediblər, qanunları pozanları ciddi cəzalandırıblar, insanların konstitusion hüquqlarını tanıyıblar, bu istiqamətdə səpmalara yol verməyiblər.

Konstitusiyalar dövlətlər üçün inkişafa, firavanlığa aparıcı yol xəritəsidir, bələdçi bukletidir. Ona riayət edə-edə gedərsən, qanqallıqdan yan ötər, gülüstanaya çıxarsan, riayət etməzsən, bataqlıqla, pıtraqlıqla üzleşərsən.

Dünyanın əksər ölkələrində olduğu kimi, bizim konstitusiyamız da, demək olar ki, qüsursuzdur, bütün maddələri dünya standartlarına uyğundur, hamısının öz fəlsəfəsi, əsaslandırması var, üzərində illərlə iş aparılıb, yüz dəfələrlə müzakirə olunub, yonulub-incələnilib, axır ki, ortalığa mükəmməl bir sənəd çıxarılib.

Elə ölkələr var ki, qanunvericilik sənədləri xüsusunda olduqca mühafizəkardırlar, konstitusiyaların köhnəliş müddəalarını belə hələm-hələm dəyişməyiblər (məsələn, ABŞ-da və İngiltərədə bu cür köhnə qanunlar var). Onlar konstitusiyaları ona görə belə müqəddəs və toxunulmaz edirlər ki, hakimiyyətdə yeni gələn qüvvələr onu özlərinə sərf edən variantla əvəzləmək fikrinə düşməsinlər.

Konstitusiyasını tez-tez dəyişən, onun üzərində say-sız-hesabsız düzəlişlər aparıcı, ona vaxtaşırı əlavələr edən dövlətlərdə isə vəziyyət başqadır. Belə dövlətlərdə əsas qanun hakimiyyətdə olanların maraqlarına xidmət edir. Ölkədə siyasi situasiya dəyişən kimi, çox çəkmir, konstitusiyaya da dəyişdirilir.

Bizim ölkədə konstitusiyaya ilə bağlı əsas problem onun müddəalarına riayətlə bağlıdır. Konstitusiyaya görə, bizim, xalqın çoxlu hüquqları var - təhlükəsiz yaşamaqdan tutmuş, təhsil almaq, işləmək, seçib-seçilmək hüququna qədər. Amma bu hüquqlardan hamı yararlanı bilirmi? Əsas məsələ budur.

Könül istər ki, ölkədə hər kəs öz konstitusion hüquqlarını anlasın və öz haqqını başqalarına yedirməyəcək qədər cəsur, fəal olsun. Yoxsa, bir qrup adam daima haqq-ədələt davası edəcəksə, yerdə qalan 95 faiz onları "demaqoq" adlandıracaqsa, bu ölkə Kanadaya çatmayacaq.

Kremlin ideoloqu: "Sərkisyan 5 rayonu qaytarmağa hazırdır"

Xəbər verdiyimiz kimi, tanınmış politoloq Elxan Şahinoğlunun inandığı etibarlı qaynaqdan əldə etdiyi məlumata görə, Kremlin (Putinin) Dağlıq Qarabağ ərazindəki 5 rayonun Azərbaycana qaytarılması qarşılığında 3 şərtinin olduğunu bildirib: 1. Azərbaycanın Avrasiya İqtisadi Birliyinin (AİB) üzvü olması. 2. Azərbaycanın Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına (KTMT) qoşulması. 3. Dağlıq Qarabağda Rusiyanın sülhməramlı qüvvələrinin yerləşdirilməsi.

Qeyd edək ki, bu şərtlərin Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın bu gün Soçidə başlanacaq görüşü ərəfəsi yayılması da diqqət çəkib.

Kremlin ideoloqu, filosof və publisist, Avrasiya ideyasının müəllifi kimi tanınan Aleksandr Duqin minval.az saytına müsahibəsində 3 şərtə münasibət bildirib. O, öncə Dağlıq Qarabağ problemi ilə məşğul olsa

Aleksandr Duqin

da sözü gedən 3 şərt haqda hələ ki bilgili olmadığını deyib. "Prezidentimiz yüksək səviyyəli görüşlərindəki danışıqlar mövzusu ciddi şəkildə gizli saxlanılır. Əgər belə şərt varsa, onda bu, Moskva tərəfindən irəli sürülmüş çox radikal şərtlər olardı. Amma bizim prezident praqmatikdir. Açıq görünür ki, biz 5 rayonun azad edilməsinin tərəfdarıyıq. Təbii ki, biz Azərbaycanı AİB və

KTMT-də görmək istəyirik. Amma bu, suveren Azərbaycanın qərarı ilə olmalıdır", - deyir A.Duqin vurğulayıb.

Onun sözlərinə görə, Qarabağ münaqişəsi Azərbaycan xalqının azad iradəsi ilə Vladimir Putin və İlham Əliyev arasında müzakirə olunur: "Vladimir Putin həmişə sübut edib ki, Azərbaycanın müstəqilliyinə, azadlığına və suverenliyinə hörmət edir. Türkiyə ilə Bakının

iştirakı olmadan Ankara ilə heç bir danışıqlar aparmayacağıq".

Kremlin ideoloqu daha sonra bildirib ki, Ermənistanın ağılı başında olan siyasətçiləri 5 rayonunun qaytarılması ssenarisi ilə razılaşıblar. "Bu məsələ üçtərəfli görüşlərdə dəfələrlə müzakirə olunub. Həm Ermənistan prezidenti, həm də bütövlükdə ağılı başında olan erməni siyasətçiləri bu ssenariyə hazırdır. Burada yeni və gözlənilməz heç nə yoxdur. Ermənistan mətbuatı 5 rayonun qaytarılmasını Ermənistan mətbuatı məğlubluq, Azərbaycan tərəfi qələbə kimi qələmə verir. Bu razılıq o mənada qələbədir ki, regionda sülh bərqərar olacaq", - Duqin bildirib.

Xatırladaq ki, 5 rayon məsələsi bir müddətdir ki, gündəmdən düşmüş. Ermənistan KİV-də bu barədə ətraflı məlumatlara yer verilməyə də, ölkənin yüksək vəzifəli siyasətçiləri bununla bağlı mesajlar veriblər. Məsələn, bu yaxınlarda Ermənistanın xarici işlər naziri Edvard Nalbandyan bəyan etmişdi ki, ölkəsi 5 rayonu azad etməyə hazırdır.

□ **Musavat.com**

Test üsulu ilə qəbulun ilk yetirmələri olan bizləri Bakı Dövlət Universitetində sevməyən müəllimlər çox idi. Böyük bir qazanc imkanından məhrum olmuş xeyli sayda müəllim bizi xüsusi sərtliklə incidirdilər. Elə ona görə də o illərdə müdafiəmizə qalxan hər kəs yaddaşımızda silinməz izlər buraxırdı. Belə insanlardan biri də Aida xanım idi - 1994-cü ildə müəllim həmkarlarının ziddinə gedərək seminar apardığı qrupa mexaniki "məqbul" yazmaqla hamımızın sevimlisinə çevrilmişdi. Ona görə də Rauf bəy planlaşmada Aida Qəmbərlə müsahibə təklif edəndə dərhal "mən" dedim.

Müharibəsinin nəticəsi kimi bu regionda müəyyən olmuş dövlət sərhədlərini dəyişmək üçün əlverişli şərait yetişib. Bu təsəvvürlə də kürdlər münasib məqam seçərək referendumu getdilər. Amma məlum oldu ki, nə Avropa, nə də ABŞ regionda yeni bir dövlətin yaranmasına hazır deyillər. Referendumda əhalinin əksəriyyəti müstəqillik

razılaşmadı.

- **İraqdakı bu prosesin Suriya kürdlərinin fəaliyyətinə hansı təsirləri ola bilər?**

- Düşünürəm ki, Suriyada da kürdlər İraqdakı ssenari ilə hərəkət edə bilərlər: əvvəlcə siyasi, sonra iqtisadi müstəqilliyi təmin etməyə çalışacaqlar. Böyük ehtimal var ki, Suriya da federal dövlətə çevrilsin. Bildiyi-

hansı dövlətinə sərhədlərini dəyişməsinə istəyirlər. Amma bu, tam fəaliyyətsiz qalmağın lazım olduğu demək deyil. Müəyyən strukturlaşmalar başlamalıdır, hazırlıqlı olmaq lazımdır.

- **Regionda Livan problemi də yaranmaqdadır. Sizcə, orada nə baş verir?**

- Livanda ciddi bir münaqi-

qarşı mübarizədir?

- Səudiyyədə baş verənlər, adının nə qoyulmasından asılı olmayaraq, hakimiyyət uğrunda mübarizədir. Bu hadisələrdən əvvəl vəliəhd bəyan etmişdi ki, biz daha mötədil islam - yeni radikal cərəyanlardan ilkin islam qayıdaçağıq. Bu, bir ziddiyyətdir. Bu, daha çox sünni elitərinin İranın dəstəklədiyi şüərə rəqabətdə uduzmasından yaranır.

Digər tərəfdən, hazırda dünyada postneft dövrü başlayır. Bu isə bütün dünyada müşahidə olunan yeni çağırışlara reaksiya vermək, siyasətdə müəyyən dəyişikliklər etmək zərurəti yaradır. Səudiyyə də nə əldə edib, neftin hesabına əldə edib. Ona görə də bu ölkə də postneft dövrünün çağırışlarına hazır olmalıdır. İkinci bir ziddiyyət bundan qaynaqlanır. Postneft dövründə ölkəni əvvəlki qaydalarla idarə etmək mümkün olmayacaq. Bütövlükdə Yaxın və Orta Şərqləndə bütün dünyada gedən geopolitik dəyişikliklərə, yeni çağırışlara, proseslərə hazır olmalıdır. Vəliəhd də bunu görür və müəyyən dəyişikliklər etmək istəyir. Bu zaman həm də çalışır ki, yeniliklərə müqavimət göstərəcək qüvvələri zərərsizləşdirsin. Çünki onun çoxlu rəqibi var - həm ölkə daxilində, həm də kənardadır.

Səudiyyədə dövlət iki mühüm qüvvənin ittifaqı sayəsində qurulub: Məhəmməd ibn Əbdülvahab ailəsi və Səud ailəsinin ittifaqı. Yeni siyasət vahabi dayağının zəifləməsinə şərtləndirir. Bu da daha bir ziddiyyətdir. Üstəlik, vəliəhdin atası xətədir, buna görə də vəliəhd güclənməlidir, özü də atası sağ olduğu dövrde. Güclənmək üçün də radikal addımlar atılması lazımdır.

- **ABŞ-in bu proseslərdə rolu nə qədərdir sizcə?**

- Əvvəla, baş verənlərin hamısını kənar qüvvələrlə bağlayıb, ölkədəxili və regional vəziyyəti gözərdi etmək mümkün deyil. Səudiyyə ABŞ-in regiondakı ən böyük müttəfiqlərindən biridir. Ehtimal ola bilər ki, Amerika Səudiyyəyə müəyyən dəyişikliklərin olmasının zərurətini deyir. Yaxın və Orta Şərqləndə demək olar ki, bütün hakim elitələr dəyişib. Burada da dəyişikliklər getməlidir və gedəcək də.

Digər tərəfdən, bu da mümkündür ki, Qərb dövlətləri regionda mərkəzi hakimiyyətin güclü olduğu dövlətin qalmasını istəyirlər. Yeni bu da ehtimallardan biridir. Amma Səudiyyə elə də güclü bir dövlət deyil. Yəmənin ərəb dünyasının ən zəif dövlətlərindən biridir, Səudiyyənin orada istədiyini həyata keçirməyə gücü çatmadı.

(ardı növbəti sayda)

□ Dünya SAKIT

"Səudiyyədə yeni siyasət vəhhabi dayağınının zəifləməsinə şərtləndirir!"

Aida Qəmbər: "Livan Yaxın Şərqləndə yeni münaqişə ocağıdır"

(1-ci hissə)

Ötən illər ərzində onunla birbaşa təmasım olmamışdı. Bu üzəndən müsahibəni razılaşdırıb, iş yerində görüşəndə ilk olaraq mənə nə zaman təhsil aldığı soruşdu. Bizim üçün etdiklərini söylədim, bir daha təşəkkür etdim. O isə gülümsəyərək, "deməli, ona görə sizin uşaqların hamısı mənə "müəllimim" deyirmiş..." dedi.

Söhbətimiz isə Yaxın Şərqləndə başlayıb, Azərbaycanda, Bakıda və Qəmbər ailəsinin yeni üzvündə bitdi.

- **Aida xanım, sizcə, indiyədək Avropa və ABŞ-dən dəstək alan İraq Kürdistanındakı referendumun nəticələri niyə tanınmadı? Kürd dövlətinin yaradılmasının qarşısını hansı səbəblər aldı?**

- Buna qədər həm Avropada, həm ABŞ-da kürdlərə münasibət xoş idi: həm iqtisadi, həm siyasi, həm humanitar sahədə dəstək verilirdi. Bundan başqa, kürdlər bəzi region dövlətlərinin dəstəyinə malik idilər. Amma kürdlərin öz aralarından birlik yox idi. Ən azından 2 böyük klanın nüfuzu vardı. Həm Tələbani, həm də Bərzəni ailəsinin bir növ öz nüfuz ərazisi formalaşmışdı. 90-cı illərdə müxtəlif yönümlü digər təşkilatlar da formalaşdı. Düzdür, onların böyük nüfuzu yox idi, amma 3-cü qüvvə kimi meydana çıxmışdılar. İkinci Körfəz müharibəsindən sonra İraqın kürd regionunda dövlət strukturları yaranmağa başladı. Artıq bütün analitiklər yekun nəticəyə gəldilər ki, bu regionda müstəqil Kürdistanın işartıları meydana gəlir: parlament, hökumət formalaşdırıldı. Tezliklə bu ərazidə Qərbin böyük dəstəyi ilə təhlükəsizlik zonası deyilən ərazi yaradıldı. Hətta Səddam Hüseyinin dövründə belə bu əraziyə İraqın mərkəzi hökumətinin heç bir strukturu müdaxilə edə bilmirdi. 2003-cü il müharibəsindən sonra kürdlər ABŞ-in formalaşdırıldığı koalisiyanın əsas müttəfiqinə çevrildilər. Koalisiya ilə münasibətlər 2 tərəfli idi: hər tərəf öz məqsədini güdüürdü. Kürdlər bu münasibətlərdən istifadə edərək bütün ərazini öz

"Soyuq müharibədən sonra əksər parçalanmış xalqlar birləşdilər: bir Koreya qaldı, bir də biz birləşə bilmədik"

nəzarətlərinə götürdülər. Bölgənin ərəb və türkmən əhalisinin böyük bir qismi əraziləri tərk etmək məcburiyyətində qaldı. Demografik üstünlük kürdlərə bölgənin Mosul, Kərkük kimi iri şəhərlərini, neftlə zəngin böyük əraziləri tam nəzarətə götürməyə imkan yaratdı. Konstitusiyada da İraq unitar dövlətdən federal dövlətə çevrildi: kürdlərin burada hüquqları çox geniş idi. Adı muxtariyyət olsa da, kürdlər bundan daha artıq səlahiyyətlərə malik idilər. Öz ordusu - peşmərgə qüvvələri vardı və hətta bu ordunun saxlanması üçün mərkəzi hökumətdən vəsait ayrılmasına belə nail olmuşdular. Yeni demək olar ki, tam müstəqil fəaliyyət göstərirdilər və bundan sonra kürdlər iqtisadi müstəqilliyi təmin etməyə başladılar: neft üzərində bütün nəzarəti ələ aldılar. Bu sahədə rəsmi Bağdadın rolu minimuma endirilmişdi. Mərkəzi hökumətin etirazlarına rəğmən, onun başı üzərindən Almaniya, Rusiya, Türkiyə və digər dövlətlərlə neft kontraktları imzalandılar. Beləliklə, neftdən gələn böyük gəlirlər Bağdadı rolunu minimuma endirilmişdi. Mərkəzi hökumətin etirazlarına rəğmən, onun başı üzərindən Almaniya, Rusiya, Türkiyə və digər dövlətlərlə neft kontraktları imzalandılar. Beləliklə, neftdən gələn böyük gəlirlər Bağdadı rolunu minimuma endirilmişdi. Mərkəzi hökumətin etirazlarına rəğmən, onun başı üzərindən Almaniya, Rusiya, Türkiyə və digər dövlətlərlə neft kontraktları imzalandılar. Beləliklə, neftdən gələn böyük gəlirlər Bağdadı rolunu minimuma endirilmişdi.

- **Bu olaylarda İŞİD amili nə dərəcədə ciddi rola malikdir?**

- Bu məsələlərdən danışarkən İŞİD-in fəaliyyəti və onun nəticələrini qeyd etməmək mümkün deyil. "Ərəb baharı"ndan sonra İraqın şimal ərazilərində meydana çıxan İŞİD-in sayəsində Mərkəzi hökumət bu bölgədə də böyük bir əraziyə nəzarəti itirmiş oldu. Bu zaman kürdlərdə belə təsəvvür yaranı ki, 1918-ci ildə - Birinci Dünya

yə səs vermişdi, müstəqil Kürdistan dövlətinin yaranması üçün hüquqi əsas yarandı. Lakin kürdlərin arxasında dayanan Qərb dövlətləri bu hadisənin ardınca başlayacaq proseslərə hazır olmadıqları üçün referendum nəticələrini tanımadılar. Çünki kürdlər təkcə İraq ərazisində deyil, bölgədə bir neçə dövlətin - İranın, Türkiyənin, Suriyanın ərazisində kompakt yaşayırlar. İraqda əldə olunan nəticə tanınsaydı, bu, digər dövlətlərdə separatizmin alovlanması, çox ciddi qarşıdurmaların yaranması ilə nəticələncəkdi. Qərb bu prosesləri idarə etmək, nəzarətdə saxlamaq imkanında olmayacaqdı. Onsuz da bölgədə ciddi qarşıdurmalar, müharibələr gedir. Yeni bir və ya bir neçə münaqişə ocağının formalaşması bütöv regionda nəzarətin tam itirilməsinə gətirib çıxara bilərdi.

- **Azı ilk vaxtlar hər kəsdə belə təsəvvür vardı ki, Qərb bu referendumu dəstəkləyir və bölgədə kürd dövlətinin yaranmasında maraqlıdır...**

- Düşünürəm ki, Qərb referendumun baş tutmasını istəyirdi, əks halda, onun, ümumiyyətlə, keçirilməsinin qarşısını ala bilərdilər. Buna imkanları vardı, lakin gözləmə mövqeyi tutaraq referendumun yekunlaşmasını istədilər. Burada inçə bir məqam var: formal olaraq kürdlərin əlində xalqın iradəsinə əks etdirən sənəd var.

- **Yaxınmüddətli dövrdə kürdlərin müstəqillik məsələsinin yenidən gündəmə gətirilməsi mümkündürmü? Artıq onların əlində referendumun nəticələri də var**

- Xeyr. Yaxın dövrdə bu məsələnin yenidən müzakirələrə daşınacağını gözləmirəm. Çünki bölgədə kürdlərə ən böyük dəstəyi verən İsrail belə bu məsələyə tam dəstəyini ifadə etmədi, İraqın parçalanması ilə

niz kimi, Suriyada hazırda 4 böyük qüvvə - Qərb, Rusiya, İran, Türkiyə və bəzi Ərəb dövlətləri - proseslərə nəzarət edir, hərənin, elə demək mümkünsə, öz zonası var. Yaxın dövrdə həmin qüvvələrin heç birinin geri çəkilməyi, Suriyada mərkəzi hakimiyyətin güclənəcəyi gözlənilir deyil. Hətta İŞİD tam sirdən çıxarılsa belə, bunu yaxın zamanda mümkün görmürəm. Elə buna görə də İran və Türkiyə kürdlərin İraqdakı müstəqillik fəaliyyətlərinə qarşı çox aktiv hərəkətə keçdilər. Çünki bunun ardınca öz ərazilərindəki kürdlərin müstəqillik arzusu üçün hərəkətə keçəcəklərini bilirlər.

- **Qərbin və ABŞ-in hətta indiki halında belə İraqın parçalanmasına imkan verməməsi Cənubi Azərbaycandakı proseslərlə bağlı pessimizmi yaradır. Bu gedişlə İranın parçalanması, Güney Azərbaycanın müstəqillik qazanması ehtimalı çox azdır...**

- Bilirsiniz, kürdlər mərhələ-mərhələ çox şey əldə ediblər: siyasi-iqtisadi müstəqillikləri, muxtar da olsa dövlət strukturları var. Güney Azərbaycanında isə nəinki bunlardan hər hansı biri, heç mübarizəni aparın vahid qüvvə, hansısa partiya belə yaranmayıb. Heç bir istiqamətdə strukturlaşma getmir. Bu baxımdan, orada hansısa ciddi proseslərin getməsinə, yaxud İranın hansısa formada parçalanmasını görmürəm. Bir tarixi fürsət dünyada soyuq müharibənin bitdiyi vaxtlarda yaranmışdı. Onda əksər parçalanmış xalqlar birləşdilər: Almaniya, Vyetnam, Yəmə. Bir Koreya qaldı - orada situasiya fərqliydi. Bir də biz birləşə bilmədik. İndiki dövrdə böyük dövlətlər regionun hər

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

**Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi**

Bu həftə Dağlıq Qarabağ mövzusunda siyasi-diplomatik hərəkətilik gözlənilir. Xəbər verildiyi kimi, noyabrın ortalarında Moskvada Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədov ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrləri ilə görüşməlidir. Məqsəd Azərbaycan və Ermənistan XİN başçıları arasında, mümkünə bunun ardınca həm də prezidentlərin növbəti görüşünə nail olmaqdır.

Andrey Qromiko

Təxminən eyni vaxtda Ermənistan prezidenti Serj Sərkisyan Moskvada olacaq və yəqin ki, Rusiya lideri Vladimir Putinlə bir araya gələcək. Bu gün isə Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Soçidə Kreml başçısı ilə görüşəcək. İki liderin görüşü zamanı Dağlıq Qarabağ məsələsinə də toxunulacağı gözlənilir.

Ancaq bu qəbildən görüşlərin Qarabağ ixtilafına yalnız o halda müsbət təsiri ola bilər ki, Ermənistan nəhayət, ikinci erməni dövləti xülyasından əl çəkib, beynəlxalq hüquqa sayğıya söykənən mövqə sərgiləsin, konstruktivlik göstərsin. Təəssüf ki, Xocalı hərbi canisi Serj Sərkisyanın başçılıq etdiyi kriminal dəstə Ermənistan hakimiyyətə olduqca və Rusiyaya güvəndikcə, belə bir şey üfəqdə belə, görünür.

Yeri gəlmişkən, Ermənistan parlamentinin spikeri Aro Babloyan bu arada sülh danışıqlarını mənasız edən sərəmsəm açıqlama verib. Babloyan separatçı qurumun "deputatları" ilə İrəvanda görüşdə danışıqlarda real irəliləyişin əldə olunmasının şərtindən danışarkən abırsızcasına bəyan edib ki, "Azərbaycan hətta nəzəri cəhətdə də ağılına getirməməlidir ki, "Arsax" (Dağlıq Qarabağ - red.) onun tərkib hissəsi ola bilər".

Onun müavini, digər siyasi şarlatan Eduard Şarmazanov da spikerdən geri qalmayaraq, növbəti sərəmsəmləmə ilə çıxış edib. Musavat.com-un erməni qaynaqlarına istinadən verdiyi xəbərə görə, Şarmazanov öncə iddia edib ki, Qarabağ məsələsinin nə Kataloniya və Krım, nə də Abxaziya və ya Cənubi Osetiya problemlərinə hər hansı oxşarlığı yoxdur.

"Erməni tərəfi bütün meydançalarda diqqətə çatdırmaqlıdır ki, "Arsax respublikası" (Dağlıq Qarabağ, dirnaqlar bizimdir - red.) digər 15 müttəfiq

respublika kimi SSRİ tərkibindən eyni qanunvericilik ədasında çıxıb. Əgər bəzi adamlar "Arsax"ın müstəqilliyini legitim saymırsa, demək, Latviya, Litva və Estoniyanın müstəqilliyi də qanuni deyil. Niyə məhz bu üç ölkənin adını çəkdim? Ona görə ki, onlar Avropa Birliyinin üzvləridir. Onlar SSRİ-dən qanunsuz şəkildə qopub", - deyər erməni qırğısı ardınca daha bir absurd iddia ortaya qoyub.

Görün, indi Şarmazanov nəyi nəylə, kimi kimlə müqayisə edir? SSRİ tərəfindən işğal edilmiş Baltıqyanı respublikaların müstəqillik qazanmasını separatçı bir qurumun "müstəqilliyi" ilə yanaşı qoyur. Bunu yalnız erməni rəsmisi dilə gətirə bilər! Beləcə, erməni təbliğat maşını, erməni həyasızlığı doğrudan da, sərhəd tanımır.

Bu erməninin sözlərindən belə çıxır ki, keçmiş DQMV SSRİ tərkibində 16-cı respublika imiş və tam qayda-qanunla Sovet İttifaqının tərkibindən çıxaraq "müstəqillik" əldə edib. Əlbəttə ki, absurdur. Bundan başqa, Sovetlər Birliyi çökəndə qüvvədə olmuş SSRİ Konstitusiyasında konkret maddə vardı: "Müttəfiq respublikanın ərazisi onun razılığı olmadan dəyişdirilə bilməz". Özü də SSRİ-nin mövcud olduğu dövrdə bütün köhnə-təzə konstitusiyalarda bu maddə yer alıb.

Məhz həmin maddədən çıxış edən SSRİ Ali Sovetinin Rəyasət Heyətinin o vaxtlı sədri Andrey Qromiko 1989-cu ildə Dağlıq Qarabağa bağlı Azərbaycan və Ermənistan nümayəndələrinin də iştirakı ilə keçirilən iclasın (birbaşa televiziya ilə translyasiya olunurdu) yekun qərarını oxuyarkən bəyan etdi ki, "Dağlıq Qarabağın Azərbaycanın razılığı olmadan, birtərəfli qaydada Ermənistanla verilməsi qeyri-mümkündür" (Yada salaq ki, iclasa kimi, keçmiş DQMV artıq Ermənistanla birləşmə haqqında qərar çıxararaq məsələyə baxılmaq üçün Ermənistanla birgə SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinə müraciət etmişdi). Yoxsa ki, Moskvada qoxdan DQMV-ni Ermənistanla peşqəş etmişdi.

Andrey Qromikonun faş etdiyi erməni iddiası yeni qiyafədə

İşğalçı ölkə rəsmilərinin Qarabağ məsələsində beynəlxalq hüquqa həqarətli münasibəti davam edir; İsraili politoloqdan Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə dəstək: "Ermənistan XİN-in başçısı beynəlxalq hüququn elementar normalarını bilmirsə..."

ri-mümkündür" (Yada salaq ki, iclasa kimi, keçmiş DQMV artıq Ermənistanla birləşmə haqqında qərar çıxararaq məsələyə baxılmaq üçün Ermənistanla birgə SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinə müraciət etmişdi). Yoxsa ki, Moskvada qoxdan DQMV-ni Ermənistanla peşqəş etmişdi.

Başqa yandan, əgər gerçəkəndə "DQMV" SSRİ tərkibindən qanuni əsasla çıxıb müstəqil olubsa, o zaman o, nədən 15 müttəfiq respublika kimi dünya birliyi, Qərbi tərəfindən tanınmadı, BMT-nin üzvü olmadı? Tək səbəb əlbəttə ki, bu: ona görə ki, Dağlıq Qarabağdakı hərəkət sırf Ermənistanın Azərbaycanla qarşı erməni iddiasından doğan bir separatçı hərəkət olub və onun milli-azadlıq hərəkatına, müttəfiq respublikaların SSRİ tərkibindən çıxmasına hər hansı aidiyyəti yoxdur, ola da bilməz.

Dağlıq Qarabağ probleminin postsovet məkanındakı digər analoji konfliktlərdən fərqləndirən nəse varsa, o da elə məhz budur - bir ölkənin qonşu ölkəyə qarşı ərazi iddiası, özü də əsassız ərazi iddiası. Çünki erməni xalqı qoxdan öz müqəddəratını təyin edərkən, özünə formal da olsa, dövlət qurub - əfsus ki, həm də tarixi Azərbaycan torpaqlarında.

Yenə təəssüf ki, son vaxtlar bəzi dairələr, hətta vasitəçi dövlətlər ermənilərin, erməni lobbisinin "dudkası"na gedərək, bir az da xristian tə-

əsübkeşliyindən çıxış edərək, Dağlıq Qarabağdakı bir ovuc erməni üçün də "öz müqəddəratını təyin etmə hüququ"nu bizə sınımaq istəyirlər. Sözsüz ki, Azərbaycan buna heç vaxt razı olmayacaq, öz torpaqlarında ikinci erməni dövlətinin qurulmasına izn verməyəcək. Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, bunu gözləyənlər boşuna gözləyir. Çünki bu, bizdən ötrü keçilməsi qeyri-mümkün olan "qırmızı xətdir".

Lakin hələ 28 il öncə (1989) SSRİ rəhbərliyi səviyyəsində belə, Dağlıq Qarabağ məsələsində beynəlxalq hüququn Azərbaycanın tərəfində olduğu təsbit edilərsə də, erməni tərəfinin ərazi bütövlüyümüzə həqarəti sənəmədi və yuxarıdakı sitatlardan da göründüyü kimi, indiyədək davam edir. Ermənistanın ərazi bütövlüyünü tanımadığı Azərbaycanın təmsalında beynəlxalq hüquqa növbəti dəfə sayğısız münasibəti son olaraq, xarici işlər naziri Edvadr Nalbəndyanın İsrailə təzəcə başa çatan uğursuz səfəri zamanı da özünü bürükdə verdi. Ona görə "uğursuz" ki, onun bu xüsusda açıqlaması yerli təhlilçilərin də diqqətindən yayınmayıb və sərt tənqiddə tuş gəlib.

Məsələn, İsrailin "Reshet Bet" dövlət radiostansiyasının populyar proqramlarından olan "Beynəlxalq saat" proqramında "Cəmiyyət üçün beynəlxalq layihələr" qeyri-hökumət təşkilatının başçısı, beynəlxalq münasibətlər sahəsin-

də tanınmış ekspert Arye Qut aparıcının suallarına cavab verərək öncə bunları söyləyib (Axar.az): "Hamı gözəl başa düşür ki, Nalbəndyanın səfəri İsrailə münasibətləri inkişaf etdirməklə yanaşı, bir aşkar məqsəd daşıyırdı - Azərbaycanın Ermənistanla münasibətdə hərəkətlərini tənqid etmək və İsrail-Azərbaycan əməkdaşlığına ziyan vurmaq. Səfər zamanı Nalbəndyan İsrailin baş naziri Benyamin Netanyahu ilə görüşündə Ermənistanın belə bir istəyini ifadə edib ki, İsrail Azərbaycanla hərbi texnika və texnologiyalar göndərilməsini dayandırsın. Ermənistan diplomatiyasının başçısı hətta Azərbaycanı "beynəlxalq hüquq normalarını pozmaqda" ittiham etməyə cəsarət edib. Qonşu dövlətin - Azərbaycanın ərazisini 25 ildən çox müddətdə işğal etmiş bir ölkənin Azərbaycanı beynəlxalq hüquq normalarını pozmaqda ittiham etməsi nə dərəcədə cəfəng və mənasız bir fikirdir".

İsraili aparıcı öz reportajında Ermənistanın Azərbaycanla qarşı hərəkətlərini açıq və konkret şəkildə işğal və təcavüz adlandıraraq bildirib ki, bunun nəticəsində Azərbaycan ərazisinin 20 faizi Ermənistan tərəfindən işğal edilib və ölkədə 1 milyondan çox qaçqın və məcburi köçkün ordusu yaranıb. "Bu konkret faktırdır və onu inkar etmək olmaz".

Ermənistan XİN-in başçısı "Reşet Bet" radiostansiyasına

müsahibəsində dünya birliyini aldatmağa davam edərək bildirib ki, "Ermənistanın hərəkətləri işğal deyil və beynəlxalq birlik Azərbaycanın sərhədləri ilə bağlı hələ müəyyən fikrə gəlməyib". Arye Qut Ermənistanın baş diplomatının bəyanatına münasibət bildirərək qeyd edib ki, E.Nalbəndyan insafsızcasına yalan danışmağa davam edir. O deyib: "Hamı gözəl bilir ki, 1992-ci ilin martında Ermənistan və Azərbaycan BMT-yə daxil olanda bu beynəlxalq təşkilat həmin ölkələri onların beynəlxalq aləmdə qəbul edilmiş sərhədləri çərçivəsində tanıyıb. Ermənistan artıq 25 ildən çox müddətdə Azərbaycan ərazisinin 20 faizini - Dağlıq Qarabağ regionunu və ətraf yeddi rayonu işğal altında saxlayır. Dağlıq Qarabağ əzəli və tarixi Azərbaycan torpağıdır. Əgər Ermənistan XİN-in başçısı beynəlxalq hüququn belə elementar normalarını bilmirsə, onda daha nədən danışmaq olar? Aydın məsələdir ki, prezident Serj Sərkisyan kimi, Nalbəndyan da ölkəsinin təcavüzkar siyasətinə haqq qazandırmamağa çalışır. Bununla da sübut edir ki, diplomatiya və beynəlxalq münasibətlər kimi anlayışlar onlara tamamilə yaddır. Bu da onların təhsilinin və siyasi mədəniyyətinin səviyyəsinin aşağı olduğunu bir daha təsdiq edir".

Necə deyirlər, izafi şərhlə lüzum qalmır. Bir də əlbəttə ki, "Yalan ayaq tutar, amma yeriməz".

Ermənistan-Azərbaycan arasında Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həlli üçün yaradılan və 25 ildir fəaliyyət göstərən ATƏT-in Minsk Qrupunun yarıtılmaz fəaliyyəti daim tənqid olunur. Artıq Rusiya, Amerika və Fransanın həmsədr olduğu bu qurumdan imtina ilə bağlı səslənən tələblərin sayı artmaqdadır.

Əgər əvvəllər Azərbaycan ictimaiyyəti səviyyəsində Minsk Qrupundan imtina ilə bağlı tələblər səslənirdisə, artıq hakim dairələrdə bu cür fikirlər formalaşmış ki, bu qurum münaqişənin ədalətli həllində maraqlı deyil. Zaman-zaman bu fikirlər açıq şəkildə iqtidar nümayəndələri tərəfindən səslənməkdədir.

Son olaraq, bu barədə Trend-ə açıqlamasında Azərbaycan Milli Məclisinin deputatı, ATƏT PA-nın vitse-prezidenti Azay Quliyev ciddi mövqə sərgiləyib. O bildirib ki, Azərbaycan cəmiyyətində Minsk qrupuna heç bir inam yoxdur. Sitat: "Artıq heç kim bu görüşlərin, xüsusilə Ermənistanın imitasiya siyasətinin davam etdiyi vaxtda nəse bir nəticə verəcəyini düşünmür. Ona görə də Minsk Qrupundan nəse gözləmək indiki mərhələdə sadəlövlükdən başqa bir şey olmaz, şəxsən mən heç nə gözləmirəm".

Bəs bu qurumdan imtina edib başqa formata niyə can atmırıq, imtina eləsək, nə olar?

Politoloq Natiq Miri hesab edir ki, əsas problem ATƏT-in beynəlxalq qurum olaraq dişsiz

olmasındadır: "ATƏT-də işğalçı hər hansı bir ölkə onun maraqlarına uyğun olmayan bir qərar verə to qoymaqla bu qərarın qəbul olunmasının qarşısını çox asanlıqla ala bilər. Ona görə də BMT Dağlıq Qarabağla bağlı problemin həlli üçün mandatı ATƏT-ə verəndə bu yöndə düşünmək lazımdır. O zaman Azərbaycan gənc dövlət idi. Bunun üçün bir çox məsələləri görməyə bilərdi. Amma proses, fəaliyyət 25 ildir təkrarlanırsa, artıq bu yöndə danışımaq lazımdır. İlk məsələ ATƏT-in dişsiz, heç bir təzyiç mexanizmi olmayan beynəlxalq qurum olmasıdır. Minsk Qrupunun təşəvvür edin ki, ikinci bir konfransını bu günə qədər çağırmaq mümkün olmayıb. Xatırlayırsınızsa, ötən ilin aprel döyüşlərindən sonra iddia irəli sürmüşdük ki, Azərbaycan təcili olaraq Minsk Qrupunun konfransının çağırılmasını tələb etməlidir. Çünki bu konfransın Türkiyə daxil onlarla üzvü var. Bu məsələdə ATƏT-in hesabata tələb olunmalı idi. Azərbaycan bu 4 günlük savaşda əldə etdiyi üstünlüklərə rəğmən, buna nail ola bilmədi.

24 yaşlı "ölü qurum"dan niyə imtina etmirik?

Natiq Miri: "Minsk Qrupunun fəaliyyəti 24 ildir təkrarlanırsa..."

Natiq Miri

Bu Azərbaycan XIN-in ortaliğa qoyduğu çox böyük zəiflik idi. Buna Azərbaycan hakimiyyəti səviyyəsində qiymət verilməli idi. Bu münaqişəyə yanaşma prinsipi dəyişməyə qədər prezidentlərin çoxsaylı görüşləri heç nəyi dəyişməyəcək. Çünki münaqişəyə yanaşma tərzində bir-birinə zidd olan iki prinsip var. Bunlar daban-dabana bir-birinə zidd olan ərazi bütövlüyü və xalqların öz müqəddaratını təyin etmə prinsipləridir. Maraqlıdır ki, postsovet məkənində olan münaqişələrin heç birinə bu prinsiplər tətbiq olunmur. Gürcüstan

ın Abxaziya və Cənubi Osetiya kimi əraziləri Rusiya tərəfindən işğal olunub. Amma buna baxmayaraq, Qərb dünyası məsələyə birmənalı yanaşır, problemin yalnız ərazi bütövlüyü çərçivəsində həllini istəyir. Digər münaqişələrdə də eyni situasiya var. Ukrayna yaxın müddətdə baş verən bir münaqişədir, bu məsələdə də birmənalı olaraq Ukraynanın ərazi bütövlüyü Qərb dünyası tərəfindən dəstəklənir. Bundan əlavə, bütün dünyada problem yaradacaq Kataloniya prosesi var. Bu prosədə bütün Qərb dünyası, eyni zamanda Avropa

Birliyi ölkələri bu problemin həllində yalnız İspaniyanın konstitusiyasının hökmran olmasını istədilər. Bu da Kataloniyanın ayrılmasını mümkün hesab etmir. Əgər Kataloniya yalnız separatçı bir hadisə idisə, Dağlıq Qarabağ problemi bir işğal faktıdır. Bu gün separatizmlə işğal arasında fərq qoya bilməyənlər anlamalıdır ki, bu fərq müqayisə olunmamaq qədər böyükdür. İşğalda hər iki tərəfdən on minlərlə insan ölür. Ancaq Kataloniyada bir nəfərin burnu qanamadan parlamentdə öz müstəqilliklərini elan etdilər. Buna rəğmən, maraqlıdır ki, 8 nəfər Kataloniya hökumətinin naziri həbs edildi. Parlament sədri haqqında qadın olmasına baxmayaraq, cinayət işi açıldı və onun həbsi istənilir. Ancaq biz Dağlıq Qarabağdakı qondarma rejim rəhbərliyinin yaxud Ermənistandakı hər hansı bir naziri həbs etmək istəsək, işğal zonasındaki bir kəndi azad etməyə başlasaq, bütün dünya üstümüzə gələcək".

N.Miri Kataloniya hadisəsinin Azərbaycanın mövqelərini dəfələrlə gücləndirdiyini də dilə gətirdi: "Azərbaycan tərəfi masa arxasında oturmadan ilk növbə-

də, bu prinsiplə yanaşmanın aradan qaldırılmasını qəbul etməlidir. Yaxud tələb etməlidir ki, Kataloniya ilə Dağlıq Qarabağ arasındakı fərqi müəyyən etsinlər və özləri üçün qərar versinlər. Belə olan təqdirdə Qərb dünyası və Avropa Birliyi ölkələrinin məsələyə ikili yanaşması ortaya çıxacaq. Ən nəhayət, bizim və hakimiyyətin dilə gətirdiyi ATƏT dişsiz qurumdursa, o zaman BMT səviyyəsində bu mandatın onlardan alınmış başqa bir forma verilmiş yönündə fəaliyyətə keçilməlidir. Azərbaycan prezidenti yaxınlarda BMT tribunacasından bəyan etdi ki, torpaqlarımız azad edilməyə, Azərbaycan nizamnamədə göstərilən öz torpaqlarını işğaldan azad etmə haqqını özündə saxlayır. Bu bir xəbərdarlıq idi. Bütün dünyaya yaymaq lazımdır ki, Azərbaycan müharibə ərəfəsindədir, əgər müharibə baş verərsə, bunun məsuliyyətini işğalla bağlı 4 qətnamə qəbul edən və bunun icrasına Dağlıq Qarabağdakı qondarma rejim rəhbərliyinin yaxud Ermənistanın hər hansı bir naziri həbs etmək istəsək, işğal zonasındaki bir kəndi azad etməyə başlasaq, bütün dünya üstümüzə gələcək".

□ Cavanshir ABBASLI

Putinin seçki təərəddüdü - Kreml başçısı namizədliyini verməkdən niyə çəkinir?

Qabil Hüseynli: "O, komandasını tam təmizlədikdən, komandasına tam arxayın olduqdan sonra bunu edəcək"

2018-ci il martın 18-də Rusiyada keçiriləcək prezident seçkiləri yaxınlaşdıqca hazırkı Kreml rəhbəri Vladimir Putinin 4-cü dəfə iddiaçı olub-olmayacağı ilə bağlı yaranan suallar artır. Artıq gələn aydan etibarən şimal qonşumuzda seçki kampaniyasına start veriləcək.

Putinin hələ də namizəd olmağa təərəddüd etdiyi göz önündədir. Jurnalistlərin bu barədə daim suallarından yayınan Kreml sahibi iddiasını ortaya qoymağın tez olduğunu deyir. Son olaraq, Putin namizəd olub-olmayacağı ilə bağlı Vyetnamda keçirilən Asiya-Sakit Okean Əməkdaşlıq Təşkilatının (APEC) sammiti çərçivəsində jurnalistlərin suallarından yayınb. APA-nın TASS-a istinadən verdiyi məlumata görə, Rusiya rəhbəri jurnalistlərin suallarına cavab olaraq "Mən bu sualı hələ cavabsız qoyuram. Zamanı çatanda biz bu mövzuda danışacağıq", - deyə bildirib.

Qeyd edək ki, indiyə qədər iki xanım namizəd seçkilərdə Putinə rəqib olacaqlarını bəyan ediblər. Bunlar jurnalist Yekaterina Qordon və teleaparıcı, aktrisa Kseniya Sobçakdır.

Siyasi ekspertlər Putinin rahat olduğu üçün iddiasını ortaya qoymağa tələsmədiyini düşünür, yəni Kreml sahibi seçkilərdə qələbə çalacağına şübhə etmir. Rusiyadakı iqtidar daxilində də namizədliklə bağlı təərəddüdlər olduğu ehtimal edilir.

Seçkilərdə Putinin əlaltısı kimi yeni bir sürpriz ismin ortaya çıxma biləcəyi də istisna edilmir. Putinin təərəddüdünün sonunda rəqiblərinin sayının çoxalmasına səbəb olacağı barədə mövqelər də var. Xüsusilə, iki xanım namizədin iddiasını ortaya qoymasının məhz bundan qaynaqlandığı vurğulanır.

Sabiq dövlət müşaviri, politoloq Qabil Hüseynli hesab edir ki, Putin ağıllı gediş edir:

"Putin namizədliyini verəcəyinə və seçkilərdə qələbə çalacağına əmindir. Hansı bir ölkəyə rəhbərlik etdiyini, hansı ölkədə yaşadığını da çox gözəl bilir. Bu nöqtəyi-nəzərdən diplomatik bir oyun oynayır. O yaxşı başa düşür ki, indidən namizədliyini elan etsə, bu, jurnalistlərin dilindən düşmə-

yəcək. Xüsusilə, xarici medianın, güclərin diqqətində olacaq. Bir də ölkəsini birdən-birə seçkilərə kökləmək istəmir. Qəfil namizədlik və onun ətrafında qurulan güclü təbliğat kampaniyası daha effektiv olur, nəinki qabaqcadan bəyan edilən namizədlik. Düşünürəm ki, Putin öz namizədliyini verə-

cək. Uzaqbaşı seçkilərə üç ay və ya iki ay yarım qalmış iddiasını irəli sürəcək. Əlində olan resurslarla da öz təbliğatını quracaq. Ölkədəki bütün kütləvi informasiya vasitələri də onun əlindədir. Üstəlik, inzibati resurslar onun sərəncamındadır. Reyting göstəricisinə görə də hələ ki o birinci yerdə gedir. Bu baxımdan halından məmnun olan Putin təkəbbürlü bir formada seçkilərlə bağlı fikirlərini söyləməyə tələsmir. Yəqin ki, bir geniş nitq söyləyib, seçkilərə qatılacaq".

Politoloq Putinin rəhbərlik etdiyi hakim komandanın daxilində təərəddüdlərin olduğunu da istisna etmir: "Ölkədə təərəddüdlər var, xüsusilə, məmur təbəqəsinin içində bu, daha çoxdur. Hazırda Putin yeni komandasını formalaşdırmaqla məşğuldur. Tərəddüd edən, bələrlində şübhəli məlumatlar olan məmurları, qubernatorları, nazirləri işdən kənarlaşdırır. Bu proses komandanı sağlamlaşdırmaq məqsədi güdür. Güman edirəm ki, bu proses hələ başa çatmayıb. Putin öz komandasını tamamilə təmizlədikdən, komandasına tam arxayın olduqdan sonra seçkilərdə namizəd olacağını bəyan edəcək. Sırası ruslar, əhalinin aşağı təbəqələri hakimiyyətdaxili təərəddüdlərə rəhbərlik etdiyi deyillər. Siyasi elitədə baş verənlərdən ya xəbərsizdirlər, ya da onu yozmaq iqtidarında deyillər. Baş verənlər məlumatlı olan kəsində rezonans doğurur. Amma bunlar da azlıq təşkil edirlər, yəni əhalinin

böyük təbəqəsi baş verənlərdən bixəbərdir. Buna görə Putin öz siyasi oyunlarını həm ustalıqla həyata keçirir, həm də arxaya çevrilib ictimai rəyin bu haqda nə düşündüyünü düşünmədiyini götür-qoy etmir. Putin özünə tam arxayındır".

Sabiq dövlət müşaviri Putinin siyasi rəqiblərini tamamilən sıradan çıxardığını düşünür: "Tərəddüd edən, gözləmə mövqeyində olan iddiaçı Rusiyada qalmayıb - siyasi müxalifətin içində də. Putinin namizədliyi məlum olandan sonra iddiasını irəli sürənlər onun tərəfindən idarə olunanlar olacaq. Kommunistlərin rəhbəri Vladimir Jirinovski kimilərini misal çəke bilərik. Bunlar zahirən seçkilərə demokratik görüntü versələr də, faktiki olaraq, Putinin əlinə oynayacaqlar. Ona görə həmin təərəddüd edən namizədlər hələ ki Putinin iddiasını irəli sürməsinə gözləyirlər. Bu il meydana çıxan Aleksey Navalninin namizəd olmaq hüquqları olmasa da, onun bir şəxsi Putinin qarşısına rəqib çıxacağı ehtimalını istisna etmək olmaz. Amma nəzərə alaq ki, Navalni olmadığı təqdirdə onun irəli sürdüyü şəxs onun qədər əhali arasında populyar olmayacaq. Ona görə də gözlənilən effekti verməyəcək. Amma hər halda hazırda Rusiyada həm Navalninin gözdən salınma kampaniyası gedir, həm də onun imkanları məhdudlaşmışdır. Buna görə onun irəli sürəcəyi namizədin real imkanlara sahib olacağını güman etmirəm".

□ Cavanshir ABBASLI

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin (BƏƏ) Dubay Əmirliyinin prokurorluğunda Azərbaycan vətəndaşının adı keçən uşaq oğurluğu ilə bağlı istintaq işi yekunlaşıb. Hazırda iş üzrə son qərarın verilməsi üçün hazırlıqlar görülür.

İstintaqa təqsirli şəxs qismində Azərbaycan vətəndaşı Davud Bağirov bir neçə dəfə dəvət olunub. D.Bağirov prokurorluğa getməyib. Uşaq oğurluğu faktına görə başlanmış cinayət işində D.bağirovdan savayı bir qadın da var. Qazaxıstan vətəndaşı Zarina Jaksenbayeva da işə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb olunub. O, məhkəmə baş tutana qədər Dubay Əmirliyinin ərazisini tərk edə bilməz.

Yada salaq ki, Dubayda bank sektorunda çalışan Qırğızıstan vətəndaşı Merim Beishekeyeva Azərbaycan vətəndaşı Davud Bağirovu onun azyaşlı övladını oğurlamaqda ittiham edir. Merim Beishekeyeva övladı oğurlananandan sonra Dubayın hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət edib. Bun-

dan sonra uşaq oğurluğu faktına görə Dubay Prokurorluğunda cinayət işi başlanıb.

M.Beishekeyeva öyrənib ki, azyaşlı övladı Dubaydan Türkiyəyə, oradan isə Azərbaycana gətirilib. Buna görə də o, 2017-ci ilin fevralında Bakıda olub, övladının oğurlanması ilə bağlı ölkə başçısına, baş prokurora, Milli Məclisin sədrinə, ombudsmana AQUP DK-nın sədri Hicran Hüseynovaya müraciətlər ünvanlayıb. M.Beishekeyevanın nümayəndəsi hüquqşünas Abdulla Əfəndizadədir. O, uşaq oğurluğu ilə bağlı mətbuatda dəfələrlə çıxışlar edib və iş üzrə Azərbaycan məhkəmələrində bir neçə iddia qaldırıb.

5 oktyabr 2017-ci ildə Azərbaycan Ali Məhkəməsində hakim Əsəd Mirzəliyevin sədrliyi

Dubaydakı uşaq oğurluğu ilə bağlı mühüm qərar

Azərbaycan Ali Məhkəməsində işə baxıldı - uşaq anasına qaytarılır

ilə Dubay Əmirliyinin Ali Məhkəməsinin iş üzrə çıxardığı qərar tanınıb. Həmin qərara əsasən Merim Beishekeyevanın Davud Bağirova qarşı iddiası təmin olunub. Onların nikahı pozulub, azyaşlı Ceylanın anasının himayəsində qalması, Davud Bağirovun uşağı Merim Beishekeyevaya qaytarması, alimənt ödənişi və digər tələblər təmin olunub. Dubay Ali Məhkəməsinin qərarının tanınmasından sonra da bu işə nöqtə qoyulmayıb. M.Beishekeyevanın nümayəndəsi Abdulla Əfəndizadə deyir ki, Davud Bağirov M.Beishekeyevaya ona qarşı Dubay Məhkəməsinə şikayət təqdim edəndən sonra orada prosesin xeyrinə getmədiyini görüb və fasilə elan edilmesini istəyib. Cavabdeh bildirib ki, fasilənin verilməsini sübutları təqdim olunması üçün istəyir. Həmin dövrdə D.Bağirov Azərbaycana gəlib və oxşar iddia ilə Səbəyel Rayon Məhkəməsinə şikayət verib. Səbəyel Rayon Məhkəməsində hakim Nürəd-

din Bağirov şikayətə 1 günün içində baxaraq təmin edib.

A.Əfəndizadə deyir ki, D.Bağirov Səbəyel Məhkəməsində işə baxılarkən ona qarşı Davud Bağirova qarşı iddiası təmin olunub. Onların nikahı pozulub, azyaşlı Ceylanın anasının himayəsində qalması, Davud Bağirovun uşağı Merim Beishekeyevaya qaytarması, alimənt ödənişi və digər tələblər təmin olunub. Dubay Ali Məhkəməsinin qərarının tanınmasından sonra da bu işə nöqtə qoyulmayıb. M.Beishekeyevanın nümayəndəsi Abdulla Əfəndizadə deyir ki, Davud Bağirov M.Beishekeyevaya ona qarşı Dubay Məhkəməsinə şikayət təqdim edəndən sonra orada prosesin xeyrinə getmədiyini görüb və fasilə elan edilmesini istəyib. Cavabdeh bildirib ki, fasilənin verilməsini sübutları təqdim olunması üçün istəyir. Həmin dövrdə D.Bağirov Azərbaycana gəlib və oxşar iddia ilə Səbəyel Rayon Məhkəməsinə şikayət verib. Səbəyel Rayon Məhkəməsində hakim Nürəd-

Həmin ərəfədə Dubay Ali Məhkəməsinin qərarı Azərbaycan Ali Məhkəməsində tanınıb deyər M.Beishekeyevanın şikayətinə baxılması bir neçə dəfə təxirə salınıb. Nəhayətdə Azərbaycan Ali Məhkəməsinin qərarı BAM hakimi Rəqib Qurbanova təqdim olunub.

A.Əfəndizadə deyir ki, qarşı tərəf hər fürsətdən yararlan-

maqla Dubay Ali Məhkəməsinin iş üzrə çıxardığı qərarın icrasını ləngitməyə çalışır. "Azərbaycanda Səbəyel rayon Məhkəməsinin çıxardığı qanunsuz və əsassız qətnamənin ləğv olunması tarixini maksimum uzatmaq, bu müddətdə Ali Məhkəmənin çıxardığı tanınma qərarından Konstitusiyaya Məhkəməsinə şikayət verməyə vaxt qazanmaq üçün hərəkətə keçiblər. Azərbaycan Ali Məhkəməsinin qərarını nəyin bahasına olursa-olsun ləğv etmək istəyirlər. İş üzrə D.Bağirovu vəkili Azer Quliyev təmsil edirdi. İndi isə Famil Süleymanov təmsil etməyə başlayıb və prosesə gəlib deyir ki, işlə tanış deyil, proses 15 gün təxirə salınsın. Etirazlarımdan sonra hakim 1 gün vaxt verir və növbəti gün vəkili gəlib bütün tərkibə etiraz edir. Bu dəfə proses qeyri-müəyyən vaxta qədər təxirə salınır. Halbuki BAM-da belə etirazlara bir neçə saatın içində baxılır. Deməli işin uzamasında məhkəmədəkilərin də böyük marağı yaranıb", - deyər nü-

mayəndə bildirir.

A.Əfəndizadə deyir ki, Ali Məhkəmənin tanınma qərarının ləğvi üçün hərəkətlik var: "Davud Bağirovun vəkili Azer Quliyev Ali Məhkəmədə tanınma qərarı verildikdən dediyi ki, qərar verilsə, Konstitusiyaya Məhkəməsində qərarı ləğv etdirəcəklər. Dedi ki, Merim Beishekeyeva Səbəyel Rayon Qeydiyyat Şöbəsinin rəhbərlərinə qarşı şikayət verib. Azer Quliyev bu sözü həmin vəziyyətə uyğun işlətmədi. Bilirik ki, şöbənin rəhbəri ilə Konstitusiyaya Məhkəməsi sədrinin yaxın qohumluq əlaqəsi var. Düşünürük ki, bu məsələni qəbarməqlə - yəni Merim Beishekeyevanın Səbəyel Rayon Qeydiyyat Şöbəsinin qanunsuzluğunu məhkəmə qaydasında mübahisələndirilməsini öndə verməklə Konstitusiyaya Məhkəməsində öz xeyirlərinə qərar çıxarmağa çalışacaqlar".

Onu da qeyd edək ki, Ceyla ABŞ vətəndaşdır.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV**

Qəbirüstü ilə bağlı Naxçıvan təcrübəsi ölkə boyu yayıla bilər

Fazil Mustafa: "Bizim qəbiristanlıqların İslamla heç bir əlaqəsi yoxdur, bir şeydən savayı..."

Sərdar Cəlalov: "Belə qərar verilsə, o zaman baş daşları dövlət tərəfindən hazırlanmalıdır, çünki..."

Xəbər verdiyimiz kimi, Naxçıvanda qəbirüstü işlərin təsviri ilə bağlı qərar qəbul edilib. Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 8 noyabr tarixli, 115 nömrəli qərarı ilə yeni qaydalar təsdiq edilib. Belə ki, bundan sonra Naxçıvanda bütün qəbirüstü abidələr bir formada olacaq.

Bu məsələ uzun müddətdir ki, mətbuatda müzakirə olunur. Azərbaycanda baş daşların sadələşdirilməsi həm ziyalılar, həm də ictimaiyyət nümayəndələri tərəfindən təklif olunur. Lakin bu məsələdə hələ də bir irəliləyiş əldə olunmayıb. İnsanlar ümumi dəyəri 5-10 min manat arasında dəyişən dəbdəbəli mərmər baş daşlarına üstünlük verirlər. İmkanlı təbəqə üçün bu, elə də çətin olmasa da, aztəminatlı ailələr onlarla yaşa bilmək üçün bezen illərlə borca girərək ölümlərinə baş daşı düzəltməli olurlar. Nəticədə Azərbaycan qəbiristanlıqları məzarlıqdan çox heykəltəraşlıq muzeyini xatırladır.

Ancaq ekspertlər bu məsələnin maarifləndirmə yolu ilə təbliğinin tərəfdarıdır. Bir çoxlarının fikrincə, burada inzi-

batı üsullara əl atmaq doğru deyil. Başqa bir qisim isə hesab edir ki, Azərbaycanda bu problemin yeganə həlli yolu məhz bu cür inzibati formada verilən qərarlardır. Bəs görəsən, Naxçıvanda verilən bu qərarın ölkə üzrə tətbiqinə cəmiyyət necə yanaşır?

Milli Məclisin deputatı Fazil Mustafa belə bir qərarın verilməsinin müsbət qarşılandığını dedi: "Biz bunun tərəfdarıyıq ki, qəbir daşları sadə olsun. Naxçıvanda bu praktik olaraq tətbiq olunub, müsbət bir haldır. Həmçinin yas mərasimlərində yemək verilməsinin ləğv olunması, qəbiristanlıqlarda səlqiqli sistem qurulması və sair məsələlər var ki, bunların Bakıda tətbiqinin tərəfdarıyıq. Yaxşı ənənəni harada olmasından asılı

olmayaraq ölkənin hər yerində tətbiq etmək vacibdir. Əks halda, yenə də problemlər qalacaq. Bu məsələdə yaxşı nümunələri götürmək hamı üçün faydalı olar. Bizdə qəbiristanlıqlarla bağlı qanun qəbul olunub, bu qanunda da çox güman ki sözügedən müddəalar nəzərdə tutulacaq. Mən bunun tərəfdarıyam. Bütün hallarda məsələnin bu şəkildə həlli, qəbiristanlıqdan daha çox bir mədəniyyət göstəricisi olaraq istifadə olunması həm ölkə üçün həm də vətəndaşlar üçün yaxşıdır ki, bura bir şöhrətpərəstlik yerinə çevrilməsin".

Deputatın sözlərinə görə, hazırkı vəziyyət heç də yaxşı deyil: "Qəbiristanlıqlar şöhrətpərəstlik, hənəqlik, görməmişlik nümunəsidir. Ona görə də, bunu dəyişmək lazımdır. Bizim qəbiristanlıqların İslamla heç bir əlaqəsi yoxdur, birçün ölümlə qəbriyə basdırılması məsələsi var. Ancaq qalan təmtərağın heç biri-

nin İslama aidliyi yoxdur".

ADP sədri Sərdar Cəlalov isə bu qərarın inzibati qaydada verilməsinin normal bir yanaşma olmadığını vurğuladı: "Əgər belə bir qərar verilsə, o zaman baş daşları dövlət tərəfindən hazırlanmalıdır. Çünki dövlətin hər hansı standart müəyyən edib, daha sonra vətəndaşdan pul almağa ixtiyarı yoxdur. Bir çox vətəndaşların heç o standart baş daşını düzəltməyə imkanı yoxdur. Əgər bir məsələ inzibati qaydada qoyulursa, dövlət onun xərcini öz üzərinə götürməlidir. Məsələn, bizdə orta təhsil icbaridir, ona görə də orta təhsil pulsuzdur. Bu baxımdan qəbir daşlarının standartlaşdırılması haqqında qərar varsa. Həmin baş daşlarının və sinə daşlarının hazırlanması dövlət hesabına olmalıdır. Əks halda, heç kim vətəndaşlardan standart baş daşı tələb edə bilməz. Çünki yuxarılar o standarta uy-

ğün baş daşı düzəltməyə bilər, ancaq aşağıların pulu çatmaz onu düzəltməyə. Guya Azərbaycan hamı atasının-anasının qəbrinin üstündə heykəl qoymur ki, adamın var imkanı yoxdur bir taxta parçası qoyur.

Onu necə məcbur etmək olar ki, gedib standart baş daşı qoyun. Belə bir qərar verilsə, onun ikinci bəndi belə olmalıdır ki, qəbirüstü abidələr dövlət təqoyum ki, adamın var imkanı yoxdur bir taxta parçası qoyur.

□ **Nərgiz LİFTİYEV**

Şəkiddə nəvə nənəsini qətlə yetirdi - təfərrüat

Shəkiddə 79 yaşlı nəvə nənəsi tərəfindən qətlə yetirilib. APA-nın Şəki-Zaqatala bürosunun məlumatına görə, hadisə noyabrın 11-i axşam saatlarında Şəki şəhəri, Gölklü küçəsi 23 ünvanında baş verib. 1938-ci il təvəllüdü Nüvər İbrahimxəlil qızı Sadıqova qız nəvəsi tərəfindən öldürülüb.

"Report"un yerli bürosunun məlumatına görə, cinayəti törədən 30 yaşlı Reyhan Davudovadır. O, ruhi xəstədir və xəstəliyi ilə bağlı bir neçə dəfə müalicə olunub. Hadisə baş verən vaxt R. Davudova evdə nəvəsi ilə tək olub. O, öncə nəvəsini boğub, daha sonra çəkilə qoca qadının başına bir neçə dəfə zərbə endirib.

R.Davudova qətlə törətdikdən sonra taksiyə əyləşərək polis şöbəsinə gedib və törətdiyi cinayəti etiraf edib.

Qeyd edək ki, yaxın günlərdə N. Sadıqovanın digər nəvəsinin toy mərasimi olacaqdı.

Faktla bağlı Şəki rayon Prokurorluğunda cinayət işi başlandı, araşdırma aparılır.

Rusiya-Türkiyə pomidor anlaşması azərbaycanlı fermerləri "vurdu"

Natiq Cəfərli: "Bu razılaşma Azərbaycanın ixracatına mənfi təsir göstərəcək"

Türkiyə ilə Rusiya arasında buzlar əriyib və noyabrın 1-dən etibarən yenidən pomidor məsələsində razılıq əldə olunub. Artıq Türkiyənin "Agrobay" şirkəti Rusiyaya pomidor idxalına başlayıb.

Şirkət rəhbəri bildirib ki, 2018-ci ilin may ayınadək 5 min ton pomidor Rusiyaya tədarük olunacaq.

Artıq Türkiyədən çıxan ilk pomidor yüklərinin Rusiyaya çatması Bakıda pomidorun ucuzlaşmasına səbəb olub.

Bəs, Türkiyə ilə Rusiyanın "pomidor" razılaşması Azərbaycan fermerlərinin durumuna necə təsir göstərəcək? Daxili bazarda qiymətlər hansı həddə qədər düşə bilər?

"Yeni Müsavat"a açıqlamasında bu suallara aydınlıq gətirən iqtisadçı ekspert Natiq Cəfərli bildirdi ki, bu gelişmə Azərbaycan Rusiyaya ixracatını zəiflədəcək: "Türkiyə ilə Rusiya arasında gərginlik yaşanandan sonra Azərbaycandan Türkiyəyə pomidor ixracatında 7 dəfə artım müşahidə olundu. Bunun təbii səbəbləri o idi ki, Rusiyada doğrudan da pomidora ciddi bir tələbat var idi. Çünki Türkiyə təqribən Rusiyanın tələbatının 30-35 faizini təmin edirdi. Birdən-birə Türkiyədən idxalın dayanması bütün ölkələrdən, o cümlədən Azərbaycandan pomidor ixracı artdı. Ancaq Rusiya tərəfindən iradlar var idi ki, bu qeyri-sağlam bira artımdır. Azərbaycanın ixracı birdən-birə 7 dəfə artması o demək idi ki, böyük ehtimalla Türkiyə pomidorlarının Azərbaycan üzərindən yerli məhsul adı ilə Rusiyaya ixrac olundu. Bunu həтта Rusiya prezidenti yanında müşavirədə rusiyalı məmurlar da dilə gətirmişdi. Bundan sonra bir neçə dəfə xoşagəlməz insidentlər baş verdi, Azərbaycan pomidorunu Rusiyaya buraxmadılar və geri qaytardılar."

Iqtisadçı deyir ki, Azərbaycanın digər meyvə və tərəvəz növləri üzrə Rusiyaya ixracı da azala bilər: Türkiyənin Rusiyaya əsas ixracatı meyvə-tərəvəz idi. Demək olar ki, bizim ixracatla eyni kateqoriyaya aid olan məhsulların ixracatını həyata keçirirdik. Təbii ki, Türkiyə ilə Rusiya arasındakı ticarət dövrüyəsi artdıqca və kənd təsərrüfatı məhsullarının daha çox

Son həftələrdə bu bir neçə dəfə təkrarlanıb. Həmin məhsullar yenidən Azərbaycan bazarına daxil olduğu üçün qiymətlərə də son günlər müəyyən təsir edib. Türkiyədən Rusiyaya pomidor ixracatında məneəların aradan qaldırılması təbii ki, Azərbaycanın ixracatına mənfi təsir göstərəcək və Türkiyə pomidorlarının daha çox Rusiya bazarlarına daxil olması və sayılması Azərbaycanın ixracatına azalmasına səbəb olacaq. Noyabr-dekabr aylarının rəsmi nəticələri elan olunanda biz bunu açıq-aşkar görəəcəyik. Bu da Rusiya tərəfinə əlavə arqument verəcək ki, Türkiyə ilə birbaşa ticarət açıldı deyər, Türkiyə pomidorlarının Azərbaycan üzərindən ixracı azaldı".

Iqtisadçının sözlərinə görə, prosesin yeganə müsbət cəhəti odur ki, Rusiya bazarına yerli pomidorların ixracı azaldıqca daxili bazarlarda qiymətlərə müsbət təsir göstərə bilər: "Bu ucuzlaşma da ola bilər, indiki qiymətlərin bir müddət qalması kimi də ola bilər. Ancaq Yeni il bayramı öncəsi bütün ərzaq məhsulları və kənd təsərrüfatı məhsullarında təəssüf ki, qiymət artımı olacaq".

Iqtisadçı deyir ki, Azərbaycanın digər meyvə və tərəvəz növləri üzrə Rusiyaya ixracı da azala bilər: Türkiyənin Rusiyaya əsas ixracatı meyvə-tərəvəz idi. Demək olar ki, bizim ixracatla eyni kateqoriyaya aid olan məhsulların ixracatını həyata keçirirdik. Təbii ki, Türkiyə ilə Rusiya arasındakı ticarət dövrüyəsi artdıqca və kənd təsərrüfatı məhsullarının daha çox

Rusiya bazarına daxil olduqca, Azərbaycan məhsullarının ixracatında müəyyən azalma ola bilər. Çünki Türkiyənin istehsal həcmi ilə Azərbaycanın istehsal həcmi arasında yerlə göy qədr fərq var. Türkiyənin bir bölgəsi, məsələn Antalya Azərbaycanın tamamından daha çox məhsul istehsal edir. Bu həm Azərbaycanda məhsuldarlığın az olduğunu göstərir, həm də kənd təsərrüfatında istehsal sahələrinin az olmasına dəlalət edir. Bu

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Ağır xəstə olan məşhur sənətçilərdən xəbər var

Bu gün Azərbaycanın bir neçə məşhur sənətçisi ağır xəstəliklərdən əziyyət çəkir. Çox təəssüf ki, onların arasında xərçəng, iflic, şəkərli diabet xəstəsi olan da var. "Yeni Müsavat"ın əməkdaşı hazırda ağır xəstəliklərlə mübarizə aparan sənətkarların son vəziyyəti ilə maraqlanıb.

Ağ ciyər xərçəngindən əziyyət çəkən Xalq artisti, məşhur kino və teatr aktyoru Fuad Poladov son durumu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışdı: "Hələ ki, pis deyiləm, müalicə alıram. Demək olar ki, gözə görünən irəliləyiş yoxdur. Amma bu ayın axırında bilinəcək ki, dərmanlar nə dərəcədə təsir göstərə bilər. Hər iki aydan bir vəziyyətim necə dəyişdiyi təyin edilir".

Bir müddət bundan əvvəl ağır xəstəlikdən əziyyət çəkən Xalq artisti Könül Xasiyevanın "Azərbaycanın Vanqası" adlandırılan Nuridə Qurbanovanın evində müalicə aldığı haqda məlumat vermişdik. Xalq artisti sosial şəbəkədə canlı yayıma çıxaraq konsert keçirəcəyini və həтта konsertin adını açıqlamışdı. Lakin xanəndə əməkdaşımızla söhbətində çətinliklə də olsa qeyd edə bildi ki, sağlamlığında bir yenilik yoxdur, danışıq bilmir.

Qeyd edək ki, xəstəlik xanəndənin danışmaq qabiliyyətinə də pis təsir göstərib.

Hazırda Türkiyədə müalicə alan Xalq artisti Ramiz Əzizbəyli isə bir neçə günə Azərbaycana dönəcək. Bu barədə yenicag.az saytı məlumat yayıb. Saytın məlumatına görə, aktyorun müalicə xərclərini üzərinə götürən şirkətin mətbuat nümayəndələri ilə görüşü də gözlənilir. Xatırladaq ki, bir neçə ildir iflicdən əziyyət çəkən Xalq artisti Romatem Bursa xəstəxanasında müalicə olunub.

Şəkər diabeti, qan təzyiqi və digər xəstəliklərdən əziyyət çəkən Xalq artisti Rasim Balayev isə son olaraq yenicag.az saytına açıqlama verərək bildirib ki, xəstəliklər ayağında fəsadlar yaradıb, yeri-yerində əziyyət çəkir. Xalq artisti açıqlamasında dərmanlara pul tapmadığını da deyib: "Aldığım təqaüd-zad hamısı müayinələrə, müalicələrə gedir. Özüm də gündə bir dəfə yemək yeyirəm... Pulu çatdırı bilmirəm. Dərmanlar da çox bahadır. Həkim dünən iki dərman yazmışdı, qiyməti 60 manatdır. Gedib birini aldım, dedim, təsirini görsəm, gəlib birini də alaram. Utandığımdan deyə bilmədim ki, dərmana pul çatdırı bilmirəm".

□ Xalidə GƏRAY

Avropa Bankı Azərbaycanın iqtisadi göstəricilərini açıqladı...

"Qarabağ problemi bölgənin inkişaf perspektivinə təhlükə yaradır"

"Azərbaycan, Misir, Türkiyə və Ukraynada hələ də inflyasiya ikirəqəmli həddədir". Bu barədə Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının (EBRD) noyabr ayı üçün yenilədiyi proqnoz hesabatında bildirilir.

Qurumun hesabatında qeyd olunub ki, bu ilin ilk 10 ayını ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisə etsək, Azərbaycanda 13,9% inflyasiya qeydə alınıb, ümumi daxili məhsul (ÜDM) istehsalında 0,6% geriləmə baş verib: "2017-ci ilin ilk 8 ayında isə ölkəyə investisiya qoyuluşu azalıb. Bu ilin I yarısında Azərbaycanla yanaşı, Belarus, Misir və Ukraynada kreditləşmənin həcmi 0,4% artıb, amma bu ölkələr real kreditlərin həcmi əhəmiyyətli dərəcədə azaldıblar".

EBRD Azərbaycanda cari hesablarda da kəsir qeydə alındığını bəyan edib: "Azərbaycanın cari hesabları 2016-cı ildə ÜDM-nin 3,6%-i qədər kəsirdən sonra 2017-ci ilin I yarısında neft qiymətlərinin bərpası çərçivəsində cüzi artıb. Makroiqtisadi siyasət inflyasiyanın qarşısını almaq, xarici valyuta təzyiqlərini azaltmaq və likvidlik buferinin qorunması üçün nisbətən dar çərçivədə olub. Önemli qaz infrastruktur layihələrinin tamamlanmasının 2018-ci ildən sonra böyüməyə stimül verəcəyi gözlənilir. Dağlıq Qarabağ problemi bölgədə böyümə perspektivinə təhlükə yaradır".

Iqtisadçı ekspert Rəşad Həsənov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında qeyd etdi ki, Avropa Bankının açıqladığı rəqəmlər heç də bu qurumun öz hesablamaları əsasında formalaşmış rəqəmlər deyil: "Bu indikatorlar Statistika Komitəsi və Mərkəzi Bank tərəfindən açıqlanmış rəsmi rəqəmlərdir. Məhz bu mənbələrə istinadən qurum açıqlama yayıb. Burada real proseslərin qiymətləndirilməsi və inflyasiya səviyyəsinin real ölçülməsi, iqtisadiyyatın dinamikasındakı azalmanın real qiymətləndirilməsi çətin məsələdir. Bu baxımdan qurumun rəsmi statistikaya müraciət etməsi başadüşüləndir".

Ekspertin sözlərinə görə, müşahidələr onu göstərir ki, xüsusilə də inflyasiya sahəsində vəziyyət bir qədər fərqlidir: "Inflyasiya 14 faiz göstərilərsə də, bəzi məhsullar var ki, onların qiymətləri 2017-ci ildə 40 faizə qədər bahalaşmış. Orta inflyasiya səviyyəsi təxminən 20 faiz üzərində bir göstəricidir. Bunu hər kəs öz ailə büdcəsində, istehlak etdiyi məhsulların ümumi dəyərində hiss edir".

2018-ci ildən sonra gəlirlərin artması məsələsinə gəlincə, R.Həsənov qeyd etdi ki, bu proqnozlaşdırılan bilən bir informasiyadır: "Azərbaycan iqtisadiyyatının növbəti illər üçün inkişaf proqnozlarında ortaya qoyulmuş sənəddir. İqtisadiyyat Nazirliyi bu cür açıqlamalarla çıxış edib və nazirliyin məlumatına görə, qaz gəlirlərinin artması 2019-cu ildə Azərbaycanın karbohidrogen gəlirlərinin 5 faiz yüksəlməsinə gətirib çıxaracaq. Bunun yaratdığı əlavə dəyər artacaqdır. Bütün bunlar mövcud olan və açıqlanmış göstəricilərdir. Beynəlxalq qaz layihələrinin, xüsusilə də TANAP-ın işə salınmasından sonra qazın ixrac həcmi artması, "Şahdəniz" in ikinci frazasında istehsalın başlaması məsələsi də gəlirlərə təsir göstərəcək. Beləliklə də dövlət gəlirləri artacaq. Ümumilikdə, bu hesabatda fərqli bir informasiya verilmir".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Kisilər!!! Diqqət!!! Axırıncı sans!!!

Əgər sizə Azərbaycanda, xaricdə kömək edə bilməyiblərsə onda Dr Vaiz Səmədov sizə kömək edə bilər

- * Cinsi zəiflik
- * Cinsi marağın azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları
- * Prostatitlər (vəzin böyüməsi)
- * Prostat vəzinin düyünlü adenomasi
- * Sonsuzluq
- * Sidik aktların pozulmaları
- * Gərginlik, yuxusuzluq, yaddaşın pozulması və digər kişilərin şikayətləri.

Oğlan uşaqlarında və yeniyetmələrdə

- * Enurez saçların Tökülməsi,
- * Sızanaqlar,
- * Cinsi orqanların inkişafdan geri qalması 8-10 yaşından sonra.

Doktor V.Səmədova saat 11:00-dan sonra, (050) 213-88-05 nömrəsi ilə əlaqə saxlamaq olar.

Həkimin TV çıxışlarını youtube.com və facebook.com-da izləyə bilərsiniz.

Elan

Daşınmaz əmlakın Dövlət Reystir xidməti tərəfindən verilmiş, Bakı şəhər, A.Məmmədov küçəsi, ev 64, mənzil 1 ünvanında yaşayan Alla Sisoninin adına olan 0611480 sayılı çıxarış sənədi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Elə gün olmur ki, dünya mediası Şimali Koreya, eləcə də onun lideri Kim Çen İn barədə yeni, absurd və maraqlı nəşə yazmasın. Əgər nüvə silahları olmasaydı, böyük ehtimalla, bütün dünyada Şimali Koreya dünyanın ən qapalı cəmiyyəti olaraq tanınacaqdı.

Diktatorları haqqında əyləncəli xəbərlər hazırlanacaqdı. Saçları, hobbiləri, Qərbə qarşı kompleksləri və ya gizli Amerika heyranlığı kimi. Qərb belə hekayələri sevdi. Səddam Hüseyin yazdığı deyilən eşq kitabları, Qəzzafinin qadın cangüdənləri kimi. Sirliliyi xarakter olan Şimali Koreya lideri də o qisimdən olacaqdı.

Varislər və onların bir-birini əvəzləməsi

Şimali Koreyanın qurucu lideri olan Kim Song İlin ardınca ölkənin lideri oğlu Kim Çen İl oldu. 2011-ci ilin dekabr ayında Kim Çen İlin ani ölümündən sonra növbə Kim Çen İne gəldi. Adı ilk olaraq 2010-cu ilin sentyabr ayında yayıldı. Qısa müddət ərzində varis olaraq adı hallanmağa başladı.

Dünya gənc diktatorun ən dəqiq görüntüsünü atasının qəbrini daşıyan maşının yanında yeriyərkən gördü. Atasının üçüncü həyat yoldaşından dünyaya gəlib. Doğum tarixi hələ bilinmir. Amma daha çox yayılan məlumatlara görə, 1984-cü ildə dünyaya gəlib. Hətta doğum gününün 8 yanvar olduğu deyilir.

Əslində Kim Çen İlin yerinə digər iki oğlan övladları olan Kim Çen Çol və Kim Jonq namın keçməsi gözləndirdi. Amma Kim Jonq Nam 2001-ci ildə saxta sənədlə Yaponiyadakı Disneylandda girəndə yaxalanıb. Kim Çen Çolun isə kişilərə xas olmayan davranışlara sahib olması Kim Çen İlin yolunu açdı. Adı yayıldıqdan sonra onun da böyük qardaşları kimi İsveçrədə oxuduğu üzə çıxdı.

İsveçrənin Bern şəhərindəki Liebefeld Məktəbində saxta sənədlə təhsil almışdı. Qərb mədəniyyətinin təsiri altına düşməməsi üçün məktəb xaricindəki vaxtını Şimali Koreya vəzifəllilərinin gözü önündə keçirmişdi. Ancaq bütün əziyyət və cəhdlərə baxmayaraq, onu tanıyan məktəb yoldaşlarına görə, video oyunlarına, basketbola və idman geyim tərzinə çox meyilli idi.

Bibisinin ərinə edam etdirdi, qızı olduğunu bütün dünyadan gizlətdi

Gənc diktatorun evli olduğu bilinir. 2012-ci ilin iyul ayında Şimali Koreyanın dövlət mediası Kim Çen İnin Ri Solju ilə evlənməsi xəbərini yaydı. Bəzi xəbər qaynaqlarına görə, keçmiş müğənni olan Solju qısa saçları, mükəmməl bədən quruluşu, şıq geyimi ilə qısa müddət ərzində dünya mediasında böyük maraq yaradı. Birinci leddinin tez-tez həyat yoldaşı ilə kameralar qarşısına çıxıb poza verməsi Kim Çen İnin atası və babasından fərqli bir siyasət sərgiləyəcəyi versiyalarına səbəb oldu.

2013 və 2014-cü illərdə Kim Çen İnlə görüşən amerikalı keçmiş futbolçu Dennis

Cins şalvar geyinməyə də qoymurlar, qol vurulanda sevinməyə də...

Dünyanın ən qapalı ölkəsi olan Şimali Koreya ilə bağlı ən gülməli və faciəvi absurdlar...

Rodmana görə, cütlüyün bir qızı var. Heç bir siyasi və hərbi təcrübəsi olmamasına baxmayaraq, 5 il öncə atasının kreslosuna oturan Kim Çen İnin Kommunist Partiyası daxilindəki yüksək vəzifəli şəxslərin nəzarətində ölkəni idarə edəcəyi düşünülmüşdü. Bu mərhələdə bibisi ilə bibisi ərinin adı ön plana çıxdı. Ancaq ölkənin ikinci ən güclü ismi olaraq qəbul edilən bibisinin əri Jang Song Thaek 2014-cü ildə edam edildi. Vətənə xəyanətdə ittiham edilən bibisinin əri barədə yayılan ən dəhşətli xəbər isə onun 120 ac itə yedirilməsi ilə bağlıdır. Kim Çen İnin bibisini də siyasət arenasından uzaqlaşdırdı. Bibisi və bibisi ərinin xaricində ordu, diplomatik korpusda və Kommunist Partiyası daxilində yüzlərlə insanı edam etdirməsi və ölkədə yeganə söz sahibi olması da təxminlər sırasındadır.

Arıqlamaq üçün mədəsini kiçildib, yeməyini isə mikroskopla yoxlatdırır

Babasına oxşamaq və anasına bənzəyən yapon cizgilərindən qurtulmaq üçün estetik əməliyyatlar keçirməsi də onunla bağlı ən çox yayılan məlumatlar sırasındadır. Bundan başqa, onun saç modeli də dünya miqyasında böyük bir populyarlığa sahibdir. Liderin salati mikroskopla yoxlanırdı. Onun eyni zamanda etə xüsusi

həssaslığı da yayılan məlumatlar sırasındadır.

Ötən il həddən artıq ət və spirtli içki qəbul etdiyi üçün yeriməkdə çətinlik çəkirdi. Bir müddət əsa ilə doluşan diktatorun daha sonra mədə kiçiltmə əməliyyatından keçdiyi iddia edilir. İsveçrənin məşhur pendiri emmental ilə kürüyə bağlılığı olan Kim Çen İnin bir oturuşda iki şüşə sampan içir.

Ölkənin vahid saç modelləri - seçmək və dəyişmək şansın yoxdur

Ölkədəki qadın və kişilərin saç modelləri bəllidir. Amma fərqli modellər arasında seçim edilə bilər. Kişilər üçün 10, qadınlar üçün 28 saç modeli var. Ölkədə cəmi 3 TV kanalı var. İkisi həftə sonu, digəri isə sadəcə, axşamlar yayımlanır. Bütün televizorlar fabrikdən sadəcə, Şimali Koreya dalğalarına uyğun hazırlanmışdır.

İnternet ancaq universitet və dövlət idarələrində var

Ancaq universitetlər və dövlət idarələrində istifadə olunan, onlara məxsus internet xətti var. Amma burada belə internet xidməti tamamilə Kommunist Partiyasının nəzarətində olur. Beş ildən bir seç-tilər keçirilir. Təbii ki, tək bir namizəd olur. Məsələn, 2012-ci ildəki son seçkilərdə səslerin 100 faizini Kim Çen Un almışdı. Şimali Koreyaya girişlər sadəcə, Çin və Rusiya üzərindən mümkündür. Fərd olaraq Şimali Koreyaya getmək çox çətinidir. Ölkəyə uçuşu həyata keçirən tək aviakompaniya isə Şimali Koreya dövlətinə aid Air Koryodur.

Şəxsi maşın sürmək... qadağandır

Ölkədə şəxsi maşın yasaqdır. Bu səbəbdən də ancaq dövlət icazə verdiyi şəxslərin maşını var. İctimai nəqliyyat xaricində insanlar velosiped və motosiklet ilə hərəkət edirlər. Gecələr şəhərlər tamamilən qaralır. Kino-teatr salonları və ya rəqs klubları var. Amma orada yerli filmlər izləyə bilər. Qərb musiqisi qadağandır.

Hər yeni doğulan körpə dərhal qeydiyyatda alınır. Və ömrü boyunca da gizli bir dosyaya ilə izlənilir, nəzarət altında olur. İş həyatındakı yük əsasən qadınların çiyindədir. Ən yaxşı orduda, diplomatiyada və xüsusən də Kommunist Partiyası içində yüksəlməyə qazanırlar. İşçilərin ayda 1 və ya 2 min dollar qazandığı bilinir.

Ölkəni ziyarət edən turistlərin belə başına bir nəfər olmaqla işçi təhkim edilir. Tək başına hərəkət etmələri qadağandır. Hara gedəcəklərinə, nələrini şəklini çəkə biləcəklərinə, kimlərlə danışa biləcəklərinə və haralarda qalacaqlarına da bu şəxslər qərar verirlər.

Şəxsi maşın sürmək... qadağandır

Ölkədə şəxsi maşın yasaqdır. Bu səbəbdən də ancaq dövlət icazə verdiyi şəxslərin maşını var. İctimai nəqliyyat xaricində insanlar velosiped və motosiklet ilə hərəkət edirlər. Gecələr şəhərlər tamamilən qaralır. Kino-teatr salonları və ya rəqs klubları var. Amma orada yerli filmlər izləyə bilər. Qərb musiqisi qadağandır.

Şəxsi maşın sürmək... qadağandır

Ölkədə şəxsi maşın yasaqdır. Bu səbəbdən də ancaq dövlət icazə verdiyi şəxslərin maşını var. İctimai nəqliyyat xaricində insanlar velosiped və motosiklet ilə hərəkət edirlər. Gecələr şəhərlər tamamilən qaralır. Kino-teatr salonları və ya rəqs klubları var. Amma orada yerli filmlər izləyə bilər. Qərb musiqisi qadağandır.

Şəxsi maşın sürmək... qadağandır

Hər yeni doğulan körpə dərhal qeydiyyatda alınır. Və ömrü boyunca da gizli bir dosyaya ilə izlənilir, nəzarət altında olur. İş həyatındakı yük əsasən qadınların çiyindədir. Ən yaxşı orduda, diplomatiyada və xüsusən də Kommunist Partiyası içində yüksəlməyə qazanırlar. İşçilərin ayda 1 və ya 2 min dollar qazandığı bilinir.

Evlilik yaşı 27-30 arasında

dəyişir. Ailələrin əsasən çoxlu sayda uşaqları olur. Ölkəyə hər il orta hesabla 2 min nəfər xarici gəlir. Bunlar ancaq müəyyən olunmuş turizm şirkətləri üzərindən giriş edə bilirlər.

İlk olaraq 2013-cü ildə xaricilərə ölkədə cib telefonlarından istifadəyə icazə verildi. Ölkədə hər kəsə əsgər deyə bilərik. Bu səbəbdən də dünyanın ən böyük ordusuna sahibdirlər. Ehtiyat əsgərlərlə birlikdə 7.7 milyon qadın və kişi orduda qulluq edir. Əsgərlik müddəti kişilər üçün 10, qadınlar üçün 3 ildir.

Dünyanın ən böyük stadionu paytaxt Pyonyangda yerləşir. 150 min nəfərlik Rungrado May Day adlı stadionda futbol matçları da keçirilir. Ancaq matçlarda qol atılma sevinmə qadağandır. Ölkədəki bütün şagird-tələbələr akkordion çalması bilməyə məcburdur. Ölkədə gübrə az olduğu üçün

üçün isə Cənubi Koreyaya qaçmış şəxsin Şimali Koreya vətəndaşı olduğunu sübut edən sənədi təqdim etməsindir. Lakin bu sənədin olmaması halında belə, Cənubi Koreya hökuməti bu məsələyə göz yumma bilər. Prinsipcə düşərgədən qaçmış şəxslər hər hansı sənədə sahib ola bilməzlər axıE

1994-1998-ci illər dövründə Şimali Koreyada güclü daşqınlar baş verir və kənd təsərrüfatı torpaqlarının böyük hissəsi yararsız hala düşür. SSRİ qarşısında yığılan borc kənd təsərrüfatı məhsullarının ölkəyə idxal edilməsini istisna etmişdi. Nəticədə əhali aclıqdan həlak olmağa başlayır. Bu dövr ərzində əhalinin demək olar ki, 10%-i, yəni 3,5 milyon nəfər həlak olmuşdu. İstənilən kənd təsərrüfatı məhsulu müharibə təhlükəsi səbəbi ilə müsadirə edilirdi. Şimali koreyalılar ilk

olaraq ev heyvanlarını, sonra ağac kötlüklerini və nəhayət, uşaqları yeməyə başladılar.

Məhz bu dövrdə "Ətin hardan olduğunu bilmirsinizsə, onu almayın" ifadəsi işlənməyə başladı. Ölkədən qaçmağı bacarmış insanların danışıdığına görə, insanlar sahibsiz uşaqları vağzallarda tutur, onları yatırırdı və evə gətirərək parçalayırdılar.

Ölkədən qaçmaq olmaz, qaçsan da tapıb gətirəcəklər

Ölkədən xaricə getmək cinayət sayılır, ancaq istisna hallarda icazə verile bilər. Şimali Koreyadan qaçıb Çinə sığınmaq istəyən şəxslər tapılıb edam edilir. Bəzi şəxslər istisna olmaqla, digər vətəndaşlar üçün başqa ölkəyə zəng etmə qadağandır. Buna cəhd edən olarsa, ölümlə cəzalandırılır.

Ölkə məktəblərində riyaziyyat kimi fənlər keçirilərsə də, əsas mövzu tarixdir. Kim ailəsi haqqında hər bir dərstdə danışılır və insanlar hakimiyyət başçıların mükəmməl olduğu inandırılır.

Ölkə əleyhinə olan bir şəxs aşkar edildikdə o, xüsusi düşərgəyə göndərilir. Fikirli dəyişməyi halda yaşamaq haqqı əlindən alınır. Bu düşərgələrin birində ana uşağı aqladığı üçün onu öldürmək məcburiyyətinə qalib. Şimali Koreya xalqına görə "Cənubi Koreya" anlayışı yoxdur. Dünyada bir Koreya var. Ölkə rəsmi olaraq Koreya Xalq Demokratik Respublikası adlandırılır.

Bütün bunları əldə etmək

□ Sevinc TELMANQIZI

MƏSAVƏT

Son səhifə

N 235 (6849) 13 noyabr 2017

Stulun içindən çıxan brilyant milyoner etdi

Şotlandiyanın Biq-qar şəhərində bir cüt lük 5 funt sterlinqə satın aldığı stulda 5 min funt sterlinq dəyərində brilyant bəzək tapıb. Anjela Milnet və onun həyat yoldaşı Enqus bu stulu 10 il əvvəl bir auksionda alıblar. Həmin vaxt onların imkanı olmadığı üçün başqa stullar ala bilməyiblər və onu çardağa yerləşdiriblər. Aradan 6 il keçəndən sonra cüt lük həmin stulu çardaqdan götürüblər.

Bir müddət sonra Enqus həyat yoldaşına evlilik ildönümü münasibətilə brilyant qaşlı üzük hədiyyə edib. Daha sonra Sevgililər Günündə brilyant qaşlı sırğa hədiyyə edib. Pasxa bayramındakı hədiyyə isə qiymətli daşlarla bəzədilmiş sancaq olub. Sonradan məlum olub ki, ərin bu cür səxavətli davranmasına səbəb stulun içindən tapdığı brilyantlar olub. O, bu barədə öncə xanımına deyib, daha sonra isə məşhur bir proqramda danışib.

Yuxu az olanda da ziyandır, çox olanda da...

Çoxsaylı araşdırmalar göstərir ki, yuxunun az olması bir çox problemlərə səbəb olur. Kaliforniya Universiteti (ABS) alimləri araşdırmalar nəticəsində belə qərara gəliblər ki, yuxunun həm azlığı, həm də artıqlığı insan sağlamlığına ciddi ziyan vurur.

Alimlərin fikrinə görə, sağlamlığını qorumaq istəyən insan gecə 7-8 saat yatmalıdır. Xüsusi analizlər göstərib ki, bundan az və ya çox yatan insanların qanında xüsusi iltihab zülalları konsentrasiyası artmış olur. Bu zülalları artıqlığı bir çox xroniki xəstəliklərin, o cümlədən hipertoniya, diabet, artrit,

astma və hətta bəzi xərçəng formalarının, riskini artırır.

Alimlərin fikrinə görə, yuxu problemləri immun

sisteminə mənfi təsir edir ki, bu da öz növbəsində bir sıra xəstəliklərin riskini xeyli artırır.

Uşaqları olmurdu deyə, gəlinciyi övladlığa götürdülər

Britaniyanın Oksford şəhərində uşaq sahibi ola bilməyən cüt lük oyuncaq uşaqlara ba-

xırlar. Bu barədə lenta.ru saytı "Metro"ya istinadən xəbər verir. Ceyn Berri deyib ki, 22 yaşından bəri ana ola bilmir.

Hal-hazırda qadının 39 yaşı var və osteoporozdan əziyyət çəkir. 51 yaşlı əri ilə birlikdə 3 oğluna qayıb və onları uşağı kimi böyüdür. Uşaqlarının adı isə Emi, Eşli və Xloyadır.

Nəşrin yazdığına görə, ər-əvad oyuncaqları ilə birgə səyahət edir, onları gəzməyə çıxır və yedirdirməyə çalışır. Hətta cüt lüyün maşınında uşaq kreslosu da var: "İnsanlar bizə müxtəlif cür reaksiya verirlər. Bir çoxları hesab edirlər ki, biz ümumiyyətlə, ağılımızı itirmişik. Bəzən də buna görə bizə aşığlayıcı mesajlar yazırlar. Amma başqalarının şəxsi həyatına qarışmayanlar da az deyil".

Bu ilin fevral ayında isə məlum olmuşdu ki, Çinin Quycjou əyalətinin sakini özünə intim gəlinciklərdən ailə düzəldib. O, bu gəlinciklərin geyim və aksesuarlarına 14.4 min dollar sərf edib.

QOÇ - Yeni əlaqələr yaratmaq, təkbaşına bacarmadığınız problemləri müstəqil şəkildə həll etmək üçün əsl məqamdır. Başlıca vəzifəniz hər bir işə məsuliyyətlə yanaşmaqdan ibarət olmalıdır.

BUĞA - Bütün enerjinizi fəaliyyətə istiqamətləndirin. Ən azı ona görə ki, bu gündən etibarən şəxsi işlərinizdə əsaslı dönüş mərhələsi başlayacaq. İsgüzar görüşlərdən yayınmayın.

ƏKİZLƏR - İxtiyarınızda olan bu təqvim sizin üçün daha çox sevincli məqamlarla müşahidə olunacaq. Təzə xəbərlər eşidəcək, yaxşı insanlarla rastlaşacaqsınız. Ailə üzvlərinizə qarşı daha səmimi olun.

XƏRÇƏNG - Çox uğurlu vaxtdır. Ətrafınızdakıların sizi anlaması, şəxsi işlərinizdə müsbət dönüşün baş qaldırması sizi fərhələndirəcək. Nəhərdən sonra maddi durumunuz yaxşılaşmalıdır.

ŞİR - Otən dövrlərdə yaşadığınız üzüntülü anlarınız artıq arxada qalmaqdadır. Yeni mərhələyə keçid üçün əzmkarlığınızı artırmalısınız. Həyata və insanlara münasibətinizi siviləşdirin.

QIZ - Bir tərəfdən şəxsi büdcənizdə artım, digər tərəfdən sürprizlərlə rastlaşmağınız sizə böyük sevinc gətirəcək. Amma bu gün vacib planlarınızı heç kimə söyləməməlisiniz.

TƏRƏZİ - Bu təqvim daha çox maliyyə vəziyyətinizin yaxşılaşması ilə yadda qala bilər. Digər sahələrdə isə müəyyən gərginliklərlə qarşılaşacağınız gözlənilir. Səhhətinizi qoruyun.

ƏQRƏB - Səhər saatlarını müəyyən gərginlik içində yaşasanız da, günün ikinci yarısında vəziyyət normallaşacaq. Unutmayın ki, indi digər 11 bürcün "komandanı" sizsiniz. Komandanı isə çilgün olmamalıdır.

OXATAN - Həmkarlarınızla aranızda mübahisəli vəziyyət gözlənilir. Bacardığınız qədər belə halları yaxına buraxmayın. Bu gün ailə-sevgi münasibətlərində uğurlarınız da mümkündür.

OĞLAQ - Ulduzlar olduqca rəvan və mənalı bir tarix yaşayacağınızdan xəbər verir. Qərarlarınızda ədalət prinsiplərinə söykənin. Qonaq getmək üçün bir neçə şans qazanaçaqsınız.

SUTÖKƏN - Astroloji göstəricilərə inansa, ağıl işlətsəniz, bu gün ən qazanclı bürc siz olmalısınız. Bütün gücünüzü göstərilən istiqamətə yönəldin. Yorulmaqdan qorxmayın, daxili şübhələrdən qaçın.

BALIQLAR - İşlə bağlı bütün məsələlərdə irəliləyişə nail ola biləcəksiniz. Sevgi-ailə münasibətlərində isə xüsusi rahatlıq tapacaqsınız. Axsama yaxın üreyinizə yaxın şəxslərə baş çəkin.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Üzündəki ləkələri gizlətdiyi üçün sevgilisini itirdi

İngiltərənin Qrimsbri şəhərindən olan Sofiya Ridlinqton uzun müddət sevgilisindən həqiqəti gizlədib. Psoriaz dəri xəstəliyindən əziyyət çəkən qız makiyajla üzünün ləkələrini ondan gizlətməyi bacarıb. Lakin bir müddət sonra oğlan onun haqqında həqiqəti bildikdən sonra Sofiyadan ayrılıb. Bundan sonra gənc qız özünü gizlətməməyə qərar verib. O, üzünün bir tərəfini makiyaj edir, digər tərəfini isə insanlar fərqi görə bilsin deyər, sadə saxlayır.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Məsavət" in kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dəqiqə" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.